

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՈՐՈՇԵՑ ԱՐԳԻԼԵԼ ՀՈԳԵՒՈՐ ՈՒԽՏԱԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԳԷՊԻ ԱՅՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐԸ, ՈՒՐ «ՔՈՐՈՆԱ» ԺԱՀՐԻ ՏԱՐԱԾՈՒՄ ԿԱՅ

Հանրապետության նախագահ զոր. Միշել Աուն երեկ կեսօրուան ժամը 1:00-ին Պաապտայի մէջ նախագահեց կառավարութեան նիստին, որուն ներկայ գտնուեցաւ վարչապետ Հասսան Տիապ:

Նախքան նիստին գումարումը, նախագահ Աուն եւ վարչապետ Տիապ ունեցան դռնփակ հանդիպում մը, որուն ընթացքին քննարկեցին երկիրը յուզող իրադարձութիւնները:

«Քորոնա» ժահիրին դէմ պայքարելու եւ նախագգուշանալու միջոցներուն յատկացումը կառավարութեան նիստին ընթացքին ներկայացուեցաւ այս առումով Լիբանանի մէջ տիրող իրավիճակը, որուն մասին ամբողջական տեղեկագիր մը տրամադրեց առողջապահութեան նախարար Համատ Հասան:

Շար.ը՝ էջ 3

ՀՅԴ ՀԱՅ ԴԱՏԻ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԵՑԱԷ «ԵՐԱԽՏԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ» ՄԵՏԱԼՈՎ

Արցախի Հանրապետութեան նախագահ Բակօ Սահակեանի հրամանագիրով 25 փետրուարին Հայ յեղափոխական դաշնակցութեան Հայ դատի Կեդրոնական խորհուրդը պարգևատրուեցաւ «Երախտագիտութիւն» մետալով՝ Արցախի Հանրապետութեան միջազգային ճանաչման վերաբերող աշխուժ գործունէութեան, Արցախսփիւռը կապերու ամրապնդման ու զարգացման առումով ներդրած նշանակալի աւանդին համար:

Բակօ Սահակեան «Երախտագիտութիւն» մետալը յանձնեց ՀՀԴ Բիւրոյի ներկայացուցիչ, Հայ դատի Կեդրոնական խորհուրդի նախագահ Յակոբ Տէր Խաչատուրեանին՝ Ստեփանակերտի մէջ տեղի ունեցող ՀՀԴ Հայ դատի յանձնախումբերու եւ գրասենականերու խորհրդածողովին ընթացքին:

ԲԱԿՕ ՍԱՀԱԿԵԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵՑ ՀՅԴ ԲԻՒՐՈՅԻ ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ՅԱԿՈԲ ՏԵՐ ԽԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆԸ

Արցախի Հանրապետութեան նախագահ Բակօ Սահակեան 25 փետրուարին ընդունեց ՀՀԴ Բիւրոյի ներկայացուցիչ Յակոբ Տէր Խաչատուրեանը:

Հանդիպումին, որուն մասնակցեցաւ ՀՀԴ Արցախի Կեդրոնական կոմիտէի ներկայացուցիչ Դաւիթ Իշխանեանը, քննարկուեցան հայրենիք-սփիւռը կապերուն եւ շրջանային զարգացումներուն վերաբերող հարցեր:

**ՔՐԵՍԼԻՆ. «ՔԱՌԱԿՈՐՄ ՎԵՅԱԺՈՂՈՎԻ
ՈՐԴՈՒԹԵԱՄԱՐ ԱՇԽԱՏԱՆԸ ՉԵՆԸ ՏԱՆԻՐ:
ՓՈՒԹԻՆ-ԷՐՏՈՐԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԻ ՄԱՍԻՆ
ԽՕՍԸ ԶԿԱՅ»**

«ՏԱԿԱԻՆ ՍՈՒՐԻՈՅ ՇՈՒՐՁ ՔԱՌԱԿՈՐՄ ՎԵՀԱԺՈՂՈՎԻՆ ՇՈՒՐՁ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՅՈՒԹԻՒՆ ՉՈՒՆԻ» Կ'ԸՍԷ ԷՐՏՈՐԱՆ

Թուրքիոյ նախագահ Ռեճեփ Թայիփ Էրտողան երեկ յայտնեց, որ տակաւին Իտլիայի հարցին շուրջ 5 մարտին նախատեսուած Ռուսիոյ, Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ հետ քառակողմ վեհաժողովի գումարման շուրջ ամբողջական համաձայնութիւն գոյութիւն չունի: «Տակաւին Մաքրոնի, Մերքելի եւ Փութինի միջեւ ամբողջական համաձայնութիւն չկայ», ըսաւ ան:

Թուրքիոյ նախագահը յայտնեց, որ կ'ակնկալէ 5 մարտի վեհաժողովի ծիրին մէջ «դէմ առ դէմ» հանդիպում մը ունենալ Փութինի հետ:

Շար.ը՝ էջ 10

ՍՈՒՐԻՈՅ ԲԱՆԱԿԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ՅԱՌԱՋԴԻՄԵԼ ԻՏԼԻՊԻ ԳԻՒԼԱԿԱՆ ՇՐՁԱՆԻՆ ՄԷՁ

Սուրիոյ բանակը շարունակեց Իտլիայի հարաւային գիւղական շրջանին մէջ, «Սարաքեպ-Արիփա» մայրուղիին հարաւը իր յառաջխաղացը:

Սուրիոյ բանակը ժապիաթ Նուսրայի հետ բուռն բախումներ ետք յաջողեցաւ ազատագրել ռազմավարական Զաֆար Սաժնա գիւղը, որ տարածաշրջանին մէջ Զայիտայի ամենէն կարեւոր կեդրոնն էր:

Բանակը նաեւ ազատագրեց Թալ Պրուման, Թել Նարը, Շէյխ Սուսթաֆա, Մարաթ Զարմա, Մարաթ Չիթա եւ Ժապիալ գիւղերը:

Սուրիոյ զինեալ ուժերը նոյն ատեն ետ մղեցին Մաարաթ Նոհմանի հիւսիս արեւմուտքը ժապիաթ Նուսրայի շրջայազգերծած յարձակումները:

Նոյն ատեն Ռուսիոյ պաշտպանութեան նախարարութիւնը հերքեց այն տեղեկութիւնները, թէ Իտլիայի գիւղական Զասնաֆոր եւ Պարա շրջաններուն վրայ օդային հարուածներ տեղի ունեցած են:

Հմեմիմի մէջ ռուսական հաշտութեան կեդրոնը յայտնեց, թէ ռուսական օդուժը նշեալ շրջաններուն որեւէ գործողութիւն չէ կատարած՝ Մարդկային իրաւանց սուրիական դիտարանը ամբաստանելով շինծու լուրեր հրապարակելու յանցանքով:

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԻ ՄԷՁ ՌՈՒՄԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԸ ՄՏԱՀՈԳ Է ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՄՈՍԿՈՒՅՅԻ ՄԷՁԱՄՏՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՈՂ ԼՈՒՐԵՐՈՎ

Ուաշինկթընի մէջ Ռուսիոյ դեսպանատունը իր խոր մտահոգութիւնը յայտնեց Միացեալ Նահանգներու նախագահական նախապատրաստական ընտրութիւններուն Ռուսիոյ միջամտութեան վերաբերող նոր պնդումներուն գծով:

«Ընտրութեան թուականը մօտենալով այսպիսի լուրերու տարածումը կը վնասէ ռուս-ամերիկեան յարաբերութիւններուն», նշեց դեսպանատունը:

Ուաշինկթընի մէջ Ռուսիոյ դեսպանատունը իր հրապարակած հաղորդագրութեան մէջ յայտնեց. «Ուշագրաւ է Ուաշինկթընի մէջ քաղաքական ուժերուն կողմէ այս առասպելի օգտագործումը իրենց պատեհապաշտ նպատակներու իրագործման համար: «Ռուսիոյ միջամտութեան հարցը» ամերիկեան քաղաքական վատ աւանդութիւն մը դարձած է»:

Շար.ը՝ էջ 3

ՄՆԱՅԱԿԱՆԵԱՆ ԵՒ ԼԱՒՐՈՎ ՔՆՆԱՐԿԵՑԻՆ ԵՐԿԿՈՂՄԱՆԻ ԵՒ ԲԱԶՄԱԿՈՂՄԱՆԻ ՀԱՐՅԵՐ

ՄԱԿ-ի Մարդկային իրաւանց խորհուրդի 43-րդ նստաշրջանի ծիրին մէջ, 25 փետրուարին տեղի ունեցաւ Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Չոհրաբ Մնացականեանի հանդիպումը Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Սերկէյ Լաւրովին հետ:

Հանդիպումի ընթացքին գրուցակիցները քննարկեցին հայ-ռուսական դաշնակցային յարաբերութիւններու երկկողմանի եւ բազմակողմանի օրակարգին առնչուող հարցերու լայն շրջանակ:

Չոհրաբ Մնացականեան եւ Սերկէյ Լաւրով միտքեր փոխանակեցին շրջանային եւ միջազգային հրատապ հարցերու, Միջին Արեւելքի մէջ տեղի ունեցող զարգացումներուն շուրջ:

Նախարարները անդրադարձ կատարեցին նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի խաղաղ գործընթացին:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏԻ ՄԷՁ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ ՀՅԴ ՀԱՅ ԴԱՏԻ ՅԱՆՉՆԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ԵՒ ԳՐԱՄԵՆԵԱԿՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ

24 փետրուարին Երեւանի մէջ սկսած ՀՀԴ Հայ դատի յանձնախումբերու եւ գրասենականերու խորհրդողածողովը 25 փետրուարին իր աշխատանքները շարունակեց Արցախի մայրաքաղաք Ստեփանակերտի մէջ:

Արցախի մէջ խորհրդաժողովի բացման արարողութեան ներկայ էին Արցախի նախագահ Բակօ Սահակեան, Հայ առաքելական եկեղեցւոյ Արցախի թմբու առաջնորդ Պարգեւ արք. Մարտիրոսեան, Ազգային ժողովի նախագահ Աշոտ Ղուկեան, պաշտօնատար այլ անձեր, Հայ դատի

յանձնախումբերու ներկայացուցիչներ:

Շար.ը՝ էջ 3

Բ. ՍԱՀԱԿԵԱՆ. «ԱՌԱՅ ՀԱՅ ԴԱՏԻ ԳՈՐԾՈՒՆ ՄԱՍՆԱԿՅՈՒԹԵԱՆ՝ ԱՆՀՆԱՐԻՆ Է ՊԱՏԿԵՐԱՅՆԵԼ ՄԷՁԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԹԱԿՆԵՐՈՒՄ ԱՐՅԱՆԻ ՇԱՀԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ»

Ստեփանակերտի մէջ 25 փետրուարին տեղի ունեցած ՀՀԴ Հայ դատի յանձնախումբերու խորհրդաժողովին Արցախի նախագահ Բակօ Սահակեանին արտասանած խօսքը:

Ուրախ եմ բոլորիդ կրկին տեսնելով Արցախում: Ձեզկից իւրաքանչիւրն ունի առանձնայատուկ վերաբերմունք Արցախի նկատմամբ եւ տարիներ շարունակ անում է հնարաւորը՝ նորա զարգացման եւ զօրացման համար: Մենք դա քաջ գիտակցում եւ բարձր ենք գնահատում:

Շար.ը՝ էջ 3

ՅԱԿՈԲ ՏԵՐ ԽԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆ. «ԿԱՄՔԻ ԱՌԿԱՅՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ ՆՊԱՏԱԿԸ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ ՉԻ ՃԱՆՉՆԱՐ»

ՀՀԴ Բիւրոյի ներկայացուցիչ, Հայ դատի Կեդրոնական խորհուրդի նախագահ Յակոբ Տէր Խաչատուրեանի ելոյթը՝ Ստեփանակերտի մէջ տեղի ունեցած ՀՀԴ Հայ դատի յանձնախումբերու եւ գրասենականերու խորհրդածողովին:

Ահաւասիկ, ձեզի հետ եւ մեր Հայ դատի բանակի ներկայացուցիչները, որոնք արծաթային Արցախի մէջ հաւաքուած են՝ շարունակելու Հայ դատի խորհրդաժողովի աշխատանքները: Անոնք եկած են մեզի հետ վերահաստատելու, որ անխնայ կերպով պիտի աշխատին, որպէսզի Հայաստանի Հանրապետութիւնը մայր յանրապետական, հզօր, անվտանգ ու շարունակաբար զարգացող:

Մեր Հայ դատի զինուորագրեալները եկած են վերահաստատելու հայրենիք-սփիւռը միասնութիւնը՝ քաջ գիտակցելով, որ հզօր հայրենիքը եւ յանձնառու սփիւռքը

մէկ ամբողջութիւն կը կազմեն: Բոլորս եկած ենք, որպէսզի Արցախեան ազատամարտին ծնած, ծաղկող Արցախի Հանրապետութիւնը շարունակէ մնալ բոլորին գուրգուրանքի առարկան, որպէսզի անկաւ ըլլայ պիւր, հայալոկ ու զարգանալ առանց գիշումներու:

Շար.ը՝ էջ 3

Դ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ. «ԴԱՇՆԱԿՅՈՒԹԻՒՆ ԱՆԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳԱՂԱՓԱՐԸ ԴԱՐՉՐԵՅ ՀԱՒԱՏԱՄՔ»

Ստեփանակերտի մէջ 25 փետրուարին տեղի ունեցած ՀՀԴ Հայ դատի յանձնախումբերու խորհրդաժողովին ՀՀԴ Արցախի Կեդրոնական կոմիտէի ներկայացուցիչ Դաւիթ Իշխանեանին արտասանած խօսքը:

Ողջունում եմ բոլորիդ մասնակցութիւնը Հայ դատի յանձնախմբերի խորհրդաժողովին, որը տեղի է ունենում մեր բոլորիս սրտի ամենագգայուն կէտում՝ հպարտութեան, սիրոյ, պատուի, կամքի ու յաղթանակի առանցքում՝ Արցախում:

Պարտադիր չէ յիշեցնել, թէ ինչո՞ւ խորհրդաժողովի անցկացման վայրը ընտրուեց ինչպէս այստեղ. այդ հարցի պատասխանը բոլորիս մէջ է, որովհետեւ Արցախը բոլորիս մէջ է, մեր ամենօրեայ խոհերում, մեր խօսքում եւ որ ամենակարեւորն է՝ գործում: Աշխարհով մէկ սփռուած Հայ դատի յանձնախմբերի ու գրասենակաների նուիրեալները բոլորից լաւ գիտեն, որ

Արցախով է անցնում հայի լինելիութեան մայր ճանապարհը, եւ այդ ճանապարհը միշտ պէտք է գերծ պահել օտարածին թափանցումներից ու քաղաքական խարդաւանքներից: Այդ ճանապարհը բոլորիս պատուի ուղին է, ու դա այն յստակ սահմանումն է, որ ապացուցելի ու վիճելի չէ:

Շար.ը՝ էջ 3

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ՆԱԽԹԻ ՆԵՐԱԾԱՆ 3ԱՏՈՒԿ ՀԱՇԻՒՆԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼՈՒ ՉԵԻՐԸ ՔՆՆԱՐԿԵՑ ՂԱԺԱՐԻ ԵՒ ՍԱԼԱՄԷԻ ՀԵՏ

Վարչապետ Զասսան Տիապի երկ կեսօրե առաջ վարչապետարանին մեջ նախագահեց նիստի մը, որուն ներկայ գտնուեցան ուժանիւթի եւ ջուրի հարցերու նախարար Ռեմոն Ղաժար, Կեդրոնական դրամատան կառավարիչ Ռիատ Սալամէ եւ վարչապետ Տիապի աւագ խորհրդատու Խտըր Թալեպ:

Ղաժար յայտնեց, որ նիստին ընթացքին քննարկուած են նաւթի ներածման յատուկ հաշիւներ ունենալու ձեւերը:

Միւս կողմէ, յետմիջօրէին Կեդրոնական դրամատան կառավարիչ Ռիատ Սալամէ հրապարակեց շրջաբերական մը, որուն մէջ թելադրեց ընկարանային վարկերուն վերաբերող տոկոսները նուազեցնել: Այսպիսով ամենեւեռի կ'օգտուին այն պարագաները, որոնք նախորդ երկու տարիներուն ընկարանային վարկերու ընդհանուր տնօրէնութենէն վարկեր ստացած էին: Անոնց վճարելիք տոկոսը 2,5 առ հարիւրով կը նուազի:

Նշենք, որ վարչապետ Տիապի այցելեց նաեւ Լիբանանեան ամերիկեան համալսարանի նախագահ Ժոզեֆ Ժապրան, որ վարչապետին տրամադրութեան տակ դրաւ համալսարանին ակադեմական եւ **թեքնիք** բոլոր կարողութիւնները՝ տնտեսական տաղանայի բարելաւման առումով:

ՔԼՈՏԻՆ ԱՌԻՆ ՔԵՒՊԻՉԻ ՀԵՏ ՔՆՆԱՐԿԵՑ ԱԶԳԱՅԻՆ ԾՐԱԳԻՐԻ ԳՈՐԾԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ՄԱԿԻ ՏՐԱՄԱԳՐԵԼԻՔ ՕԺԱՆԳԱԿՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԵԼԻՈՒԹԻՒՆԸ

Լիբանանցի կիներու ազգային խորհուրդի նախագահ Զլոտին Առնոլդ երկ ընդունեց Լիբանանի մէջ ՄԱԿ-ի ընդհանուր քարտուղարի անձնական ներկայացուցիչ Իան Քլապիճը, որուն հետ քննարկեց լիբանանցի կնոջ իրավիճակին վերաբերող մանրամասնութիւններ:

Հանդիպումին ընթացքին քննարկուեցան նաեւ կնոջ, խաղաղութեան եւ ապահովութեան մասին Ապահովութեան խորհուրդի թիւ 1325 բանաձեւին վերաբերեալ Լիբանանի մշակած ազգային ծրագրի գործադրութեան կարեւորութիւնն ու այդ ծրագրի իրագործման նպատակով ՄԱԿ-ի տրամադրելիք օժանդակութեան կարելիութիւնը:

ՄԻՔԱԾԻ, ՄԻՆԻՈՐԱ ԵՒ ՍԱԼԱՄ ՔՈՒԷՅԹԵԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՀԵՏ ՔՆՆԱՐԿԵՑԻՆ ԼԻՔԱՆԱՆԻ ԻՐԱՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Նախկին վարչապետներ Նեժիպ Միքաթի, Ֆուատ Սիկիրա եւ Թամմաժ Սալաժ երկ ընդունեցին Քուէթի մէջ գործող Ծրագրաւորման արաբական հիմնարկի մէկ պատուիրակութիւնը՝ գլխավորութեամբ հիմնարկի ընդհանուր տնօրէն Պատըր Օսման Մալալայի եւ ընկերակցութեամբ հիմնարկի վարչական անձնակազմի տնօրէն Զարիմ Տարուիճի:

Հանդիպումէն ետք Տարուիճ յայտնեց, որ նախկին վարչապետներուն հետ քննարկած է Լիբանանը յուզող տնտեսական եւ ելեմտական տագնապը:

Ան նկատել տուաւ, որ նախկին վարչապետներուն ներկայացուցած է Լիբանանի շահերուն համար հիմնարկին ի գործ դրած ջանքերը՝ յատկապէս խորհուրդներ տալու իմաստով:

Տարուիճ ներկայացուց նաեւ Թրիփոլիի մէջ ներդրումներ կատարելու նպատակով պատրաստուած քարտէսը, որ դարձեալ հիմնարկին աշխատանքն է:

«ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԻԱՄԱԿԱՆ ՖՈՆՏԻՆ ՀԵՏ ՀԱՆԳԻՊՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՆ ԴԻԱԿԱՆ՝ ՀԱԿԱՌԱԿ ՏԻՐՈՂ ՎԱՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՆ»

ՇԵՇՏԵՑ ԺՐՁԼԻ

Խորհրդարանի նախագահ Նեպիի Պըրրի երկ Այն Թիսէի մէջ ընդունեց խորհրդարանի փոխնախագահ Էլի Ֆըրզլի, որուն հետ քննարկեց երկրին քաղաքական բեմը յուզող հարցերն ու երեսփոխանական յանձնախումբերուն աշխատանքները:

Հանդիպումէն ետք Ֆըրզլի հաստատեց, որ Պըրրիի հետ քննարկած է երկրին վերաբերող հարցեր, ինչպէս նաեւ խորհրդարանին մէջ ընթացող օրենսդրական աշխատանքները:

Ֆըրզլի նշեց, թէ այսօր խորհրդարանի յանձնախումբերուն միացեալ նիստին ընթացքին պիտի քննարկուի դեղորայք պատրաստելու նպատակով կանեփի ցանք օրինականացնելու յատուկ օրինագիծ մը՝ նկատի ունենալով երկրին համար անոր ապահովելիք տնտեսական եւ ելեմտական շահերը:

Անդրադառնալով միջազգային դրամական ֆոնտին հետ հանդիպումներուն արդիւնքներուն՝ Ֆըրզլի շեշտեց, որ ինչ լաւատես է, եւ այդ արդիւնքները դրական պիտի ըլլան՝ հակառակ տիրող վատ պայմաններուն:

Միւս կողմէ, Պըրրի քննարկեց փութերու սեփականատերերու սենտիքայի պահանջները՝ սենտիքայի համադաշնակցութեան նախագահ Զապէմ Իպրահիմի եւ համադաշնակցութեան անդամներուն հետ:

●ՆՇԵՆԸ, որ աւելի ուշ Իպրահիմ հան-

դիպում ունեցաւ նաեւ տնտեսութեան եւ առեւտուրի նախարար Ռաուօլ Նամմի հետ, անոնք համաձայնեցան հացի վաճառման սակ ճշդելու յատուկ գործիքակազմ մը մշակել:

Նամմէ յայտնեց, որ իրենց առաջնահերթութիւնը սպառողի իրաւունքի պահպանումն է՝ աւելցնելով, որ պիտի չխնայեն ճշդուած սակը խախտողներուն: Ան կոչ ուղղեց քաղաքացիներուն, որ սակի խախտումին եւ անբնական սղաճին պարագային կապուին 1732 թէժ գծին:

ՀԸԹԹԻ ԱՐՏԱՔԻՆ 3ԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ 3ԱՆՉՆԱԽՈՒՄԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՑ ԻՐ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱՅՈՒՄԸ

Արտաքին եւ արտերկրի լիբանանցիներու հարցերու խորհրդարանական յանձնախումբը երկ գումարեց ժողով մը՝ նախագահութեամբ երեսփոխան Եասին Ժապրի:

Նիստին ներկայ գտնուեցան Հայկական երեսփոխանական պլոքի ներկայացուցիչ, երեսփոխան Յակոբ Բագրատունի եւ երեսփոխաններ Իպրահիմ Ազար,

Իպրահիմ Մուսաուի, Փիեռ Պու Ասի, Ժորժ Օքէյս, Ալի Պեզզի, Ֆարիտ Պուսթանի, Ֆուատ Մախաուի, Միշել Մուսա, Նամամթ Աֆրամ, Հանրի Շուիտ, Հասան Իզզետտին, Ֆատի Ալամէ, Անուար Ժուսա եւ Նիքոլա Նահիաս, ինչպէս նաեւ արտաքին գործոց եւ արտերկրի լիբանանցիներու հարցերու նախարար Նապի Հըթթի:

Շար.՝ էջ 3

ՄՈՒՍԹԱՔՊԱԼ «ՆԻԹԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԻ 30 ՏԱՐՈՒՆ ԿՈՒՏԱԿՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՏԻԱՊԻ ԱՐՏԱՅԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՐԺԵԼԻ Է»

Մուսթաքալ պլոքի նախագահ, երեսփոխան Պահիա Հարիրի երկ նախագահեց պլոքի ընթացիկ նիստին, որուն ընթացքին քննարկուեցան լիբանանեան իրադարձութիւնները:

Պլոքը կոչ ուղղեց՝ «Զորուն» ժաիրի քաղաքականացման եւ զայն տարակարծութեան հարցի վերածելու փորձերուն վերջ տալու, ինչպէս նաեւ դիմելու լուրջ քայլերու, որոնք կ'երաշխարհեն քաղաքացիներուն ապահովութիւնը:

Մուսթաքալ պլոքը հաստատեց, որ վարչապետ Զասսան Տիապի կողմէ կատարուած այն յայտարարութիւնը, որ Լիբանանի սիւթական պարտը 30 տարուան կուտակումի հետեւանք է՝ խիստ մերժելի է եւ կը միտի թիրախ դարձնել նախկին վարչապետ Ռաֆիք Հարիրիին ու հարիւրական քաղաքականութիւնը:

Մուսթաքալ պլոքը կոչ ուղղեց դատական իշխանութեան գերագոյն խորհուրդին, որ դատական մարզին մէջ նշանա-

կումներ կատարելու ատեն յանձնառու մնայ տարուին այդ նշանա-

կումները:

ԱԶԳԱԿ
ԾՐԱԳԵՐ

ՀԱՄԱԶԱՅԻՆ ԿԱՅԵ ՄԵԹԵԱՆ ԴՐԱՏԱՐԱԿԱՏՈՒՆ

ՆԻԹԵՐ 2.3.ԴԱՇՆԱԿՅՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ԺԳ. ՀԱՏՈՐ

Խմբագիր՝ ԵՐՈՒՄՆԱԴ ՓԱՄՊՈՒՔԵԱՆ
Հրապարակութիւն՝ ՀՅՐ ԲԻՒՐՈՑԻ
Մեկնեալութեամբ՝ ՏԵՐ ԵՒ ՏԻՔԻՆ ԿԱՐԴՈՒՄ ԵՒ ՄԱՐԱՄ ՄԻՋԵՄՆԵՐՈՒ

Clunphruksulmfa

Խօսք կ'առնեն
ԱԿԱՐԵՄԻԿԱՍ ԱՇՈՏ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ
Ազգային ակադեմիայի պարմութեան հիմնարկի տնօրէն

ԿԻՐՕ ՄԱՆՈՑԵԱՆ
ՀՅՐ ԲԻՐՈՅԻ անդամ

Երկուշաբթի, 16 մարտ 2020-ին, երեկոյեան ժամը 7:00-ին,
«Ազգական»-ի «Փիւնիկ» սրահին մէջ:

ԼԻՔԱՆԱՆԵԱՆ ԿԱՐԳ ԼՈՒՐԵՐ

●ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ նախագահ գօր. Միշել Առն երկ նախագահական պալատին մէջ ընդունեց Արաբական խորհրդարանական համադաշնակցութեան ընդհանուր քարտուղար Ֆայեզ Ալի Շաուապէն, որուն հետ քննարկեց համադաշնակցութեան աշխատանքները՝ նկատի ունենալով, որ համադաշնակցութեան կեդրոնը կը գտնուի Պէրու: Հանդիպումին ընթացքին քննարկուեցան նաեւ արաբական դատերուն վերաբերեալ համադաշնակցութեան դերակատարութիւնը, ինչպէս նաեւ արաբական միացեալ գործունեութիւնը:

●ՈՒԺԱՆԻԹԻ եւ ջուրի հարցերու նախարար Ռեմոն Ղաժար ընկերային ցանցերուն ընդմէջէն կատարած իր գրառումով յայտնեց, թէ Լիբանանի 4-րդ նաւթահորի պեղման նպատակով «Թանկաթըն Էքսփլորըր» նաւը հասած է Լիբանան:

●ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ նախարար Մարի Զլոտ Նաժմը երկ նախարարութեան կեդրոնին մէջ ընդունեց Լիբանանի մէջ ՄԱԿ-ի բարգաւաճման ծրագրի պատասխանատու Ֆիլիպ Լազարիին, որուն հետ քննարկեց արդարութեան նախարարութեան եւ ՄԱԿ-ին միջեւ գործակցութեան ամրապնդման հեռանկարները:

●ՏԵՂԵԿԱՏՈՒԹԵԱՆ նախարար Մանալ Ապտէլ Սամատ երկ նախարարութեան կեդրոնին մէջ ընդունեց լրագրողներու սենտիքայի մէկ պատուիրակութիւնը՝ գլխավորութեամբ սենտիքայի նախագահ Առնի Զապրի: Քննարկուեցան երկիրը յուզող իրադարձութիւնները, ինչպէս նաեւ տեղեկատուութեան մարզին ու անոր դերակատարութեան վերաբերող հարցեր ու այլ մանրամասնութիւններ:

●ԵԼԵՄԻՈՒՏԻՆ Լիբանանի մէջ իրաքեան դեսպանատան գործակար Ամին Ապտէլ Իսաի Նասրաուին, որուն հետ քննարկեց երկկողմանի յարաբերութիւնները, ինչպէս նաեւ Լիբանանի վկայած տնտեսական եւ ելեմտական իրադարձութիւնները:

●ՆԵՐՔԻՆ գործոց եւ քաղաքապետութեանց հարցերու նախարար Սոհամէտ Ֆահիմ ընդունեց երեսփոխաններ Թոնի Ֆրենժիէն եւ Ֆարիտ Հայեալ Խազնը, որոնց հետ քննարկեց լիբանանեան իրադարձութիւնները: Ֆահիմի այցելեց նաեւ Լիբանանի մէջ Շուէտի դեսպան Ետրկըն Լինտսթրոմը: Քննարկուեցան լիբանանեան-շուէտական յարաբերութիւններն ու միջազգային կազմակերպութեանց ճամբով նախարարութեան մատուցուած օժանդակութիւնները:

●ԱԶՏԱԳՐՈՒՄ եւ բարգաւաճում պլոքի երեսփոխան Զասմէ Հաշեմ խստիւ քննադատեց Լիբանանի մէջ ՄԱԿ-ի ընդհանուր քարտուղար Իան Քլապիճի կողմէ լիբանանեան ներքին քաղաքականութեան միջամուխ դառնալու փորձերը: Ան մաղթեց, որ ՄԱԿ ամէն ջանք ի գործ դնէ իր տուած բանաձեւերը գործադրելու:

●ՓԱՐԱՆԱԿՈՐ կուսակցութեան ղեկավար, երեսփոխան Սամի Ժեմայէլ երկ ընդունեց Լիբանանի մէջ Յորդանանի դեսպան Ռալիտ Հատիտը, որուն հետ քննարկեց լիբանանեան իրադարձութիւններն ու շրջանային զարգացումները: Հանդիպումին ներկայ գտնուեցան նախկին նախարար Ալեք Հաշիմ եւ կուսակցութեան արտաքին յարաբերութիւնները համակարգող Մարուան Ապտալա:

●ՓԱՐԱՆԱԿՈՐ կուսակցութեան պլոքի անդամ երեսփոխան Նեմի Ժեմայէլ շեշտեց, որ Հըզպալլայի պատճառով իրենց վատ օրերու մէջ կը գտնուին:

●ՄԱՐԱՏԱ հոսանքի ղեկավար Սլեյման Ֆրենժիէ երկ ընդունեց Լիբանանի մէջ Ալճերիոյ դեսպան Ապտէլ Քերիմ Ռաքայային, որուն հետ քննարկեց լիբանանեան իրադարձութիւնները՝ գլխավորութեամբ Անթան Մերիէպի: Հանդիպումին ընթացքին քննարկուեցան լիբանանեան-ալճերիական երկկողմանի յարաբերութիւնները, ինչպէս նաեւ Ալճերիոյ կողմէ Լիբանանի մէջ ներդրումներ կատարելու հեռանկարները:

●ՆԱԽԿԻՆ նախարար Պութրոս Հարա յայտնեց, որ բարեկարգումն ու փտածնելուն դէմ պայքարը դատական իշխանութիւններուն կողմէ կը սկսի:

●ՆԱԽԿԻՆ նախարար Սոհամէտ Սաֆատի կոչ ուղղեց՝ Լիբանանի կատարելիք «Եուրոպոնոս»-ի սիւթական պարտաւորութիւնը վերադասաւորելու նախքան այդ պարտաւորութիւնը կատարելը կամ տագնապին լուծման մասին մտածելը:

●ՀԸԶՊԱԼԼԱՅԻ ընդհանուր քարտուղարի տեղակալ շէյխ Նալիմ Զասմ յայտնեց, որ իրենց կը մերժեն ենթարկուիլ Միջազգային դրամական ֆոնտին:

●ԼԻՔԱՆԱՆԻ մէջ Սուրիոյ դեսպան Ալի Ապտէլ Քերիմ Ալի հարցազրույցի մը ընթացքին յայտնեց, որ Լիբանան Սուրիոյ կարիքը ունի՝ աւելցնելով, որ երկու երկիրներուն միջեւ զիրար ամբողջացնելու իրականութիւնը կը հզօրացնէ երկու երկիրները՝ քաղաքական, տնտեսական եւ ապահովական առումով: Ալի հաստատեց, որ վարչապետ Զասսան Տիապի հետ իր հանդիպումը եղած է դրական՝ աւելցնելով, որ Լիբանանի եւ Սուրիոյ միջեւ գործակցութեան գործնական քայլեր առնելու անհրաժեշտութիւնը վստահաբար կը զօրացնէ Լիբանանի կառավարութիւնը, իսկ միւս կողմէ չի տկարացնէր սուրիական կառավարութիւնը:

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ԻՐ ԹԱԻՇԵԱՅ ԹԷ ԹԱԻԱԼԳԼՈՐ ՍԱՀԱՆՔՆԵՐԷՆ ՓՐԿԵԼՈՒ ԵՐԿԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՊԱՅՔԱՐԻ ՄԻՋԵՒ

գ.- Զամազգային համերաշխության, համաձայնության եւ օրակարգի վերածընունդի հրապարակը

Արդարեւ, թաւշեայ յեղափոխութենէ մէկ տարի երեք ամիս անց՝ 5 օգոստոսին, համահայկական մարգախաղերը հիւրընկալող Արցախի Զանրապետութեան մայրաքաղաք Ստեփանակերտի մէջ, Վերածընունդի հրապարակին վրայ հանրահաւաքի իր ելոյթով, թէւ ուշացած, բայց՝ անսակարկելի հրամայականի ընդառաջ, վարչապետ Փաշինեան կը ներկայացնէր համահայկական այն ընդհանրական արժեքները, նպատակներն ու նախադրեալները, որոնցմով ազգային համաձայնութեան ենթահողի վրայ պէտք էր կազմաւորուէր համահայկական օրակարգ, հայկական ներուժի համախմբում եւ համակարգում:

Վարչապետը արժեհամակարգային որոշ վերանայումներով եւ նորովի բանաձեւումներով կ'առաջադրէր հատուածականութիւնը փոխարինել համահայկականութեամբ: Այս պարունակին մէջ, հայ ըլլալը հետաքրքիր եւ հեռանկարային բովանդակութեամբ օծտելու, հայ անհատը հզօր եւ զարգացած երկրի քաղաքացիի կամ պատկանելիութեան առաքելութեամբ հաղորդելու, ինչպէս նաեւ կրթութիւնը ապրելակերպի վերածելու յղացքներու առաջադրումով վարչապետը, ներազգային կենցաղակարքի առումով, կը պարզէր «Զայաստանը իմ օճախն է. ժողովուրդը իմ ընտանիքն է» ուղենշային իր կարգախօսը:

Սահմանելով «համահայկական օրակարգի ողնաշարը» կազմող Զայաստանի ու Արցախի բազմակողմանի բարգաւաճումով հզօր, մրցունակ եւ գրաւիչ հայրենիք ու պետութիւն կերտելու նպատակն ու ծրագրային-աշխատանքային առաջադրանքները, վարչապետը ազգային համաձայնության վեց պայմանաւորումներով ռազմավարական նշանակութիւն կու տար համահայկական օրակարգի շուրջ համահայկական ներուժի համախմբումին:

Առաջին 5 պայմանաւորումները ներազգային առողջ յարաբերակարգի եւ համերաշխության միտող սկզբունքային արժեքներ են, որոնցմով ներազգային կենսքը կ'երաշխաւորուի եւ յանձնառու կը մնայ, հարցերը լուծելու՝ բռնամիջոցի բացառմամբ, առաջնորդուելու՝ ժողովրդականութեամբ, ազգային ինքնիշխանութեան առանցքի շուրջ՝ մերժելով օտար ուժերու եւ անոնց շահերու ներգրաւումը, օրէնքի գերակայութեամբ, ինչպէս նաեւ՝ փտածութեան դէմ խիստ պայքարով:

Արժեւորելով այս բոլորը եւ ողջունելով հանդերձ, վարչապետին կողմէ ամենազգլխաւոր համարուած 6-րդ պայմանաւորումի ամրագրումը, որ բանակցային գործընթացի հայկական կողմի նպատակը կը բացատրէ՝ «Արցախի ժողովուրդի ինքնորոշման եւ անվտանգութեան համար մղուած արցախեան ազաւթամարտի արդիւններու պաշտպանութեամբ», համահայկական օրակարգի եւ անոր սպասարկող ազգային համաձայնութեան ենթահողի ներկայացումը նախադրեալներն ու յղացքները համապարփակ չեն կրնար համարուիլ եւ անպայմանօրէն թերինքր կը պարզեն:

Առանց թերազնահատելու արտաքին քաղաքականութեան մէջ, Զայոց ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչման օրակարգի վարչապետի յանձնառութիւնը եւ այս ուղղութեամբ միջազգային ընտանիքին ուշադրութիւնը հրաւիրող ուղերձներու՝ Թուրքիոյ թշնամական վերաբերումի եւ Տեղասպանութեամբ հայութեան հայրենազրկման փաստի թիրախային յղումները, հարցականներու դուռ կը բանայ՝ ներկայացումը համահայկական օրակարգի եւ ազգային համաձայնութեան շրջածիրէն Տեղասպանութեան 100-ամեակի համահայկական հոգակազմի եզրոյթներու բացակայութիւնը, կամ առհասարակ համահայկական այս կարեւոր փաստաթուղթի շրջանցումը: Ի վերջոյ 100-ամեակի համահայկական հոգակազմիւրը ոչ միայն համազգային օրակարգի ռազմավարական կարեւոր հիմնադրոյթներ ամրագրած էր, այլեւ՝ զանոնք կենսագործելու նախագծային քարտէս եւ այս ուղղութեամբ համագործակցութեան սաղմնային կառուցակարգեր յառաջացուցած:

Միւս կողմէ՝ բաւարար չէ սփիւռքահա-

յերու ծուլումը կանխել՝ զանոնք ներգրաւելով եւ շահառու դարձնելով Զայաստանի բազաւաճման օրակարգին:

Ասոր զուգահեռ, «հին սփիւռքի»՝ կազմակերպ եւ հիմնարկաւորուած սփիւռքի, պետական համապատասխան արժեւորումն ու անոր զուտ սփիւռքեան օրակարգի պետական նեցուկը անհրաժեշտ խթաններ են, որոնք սփիւռքահայ կենսքը սննդաւորելով՝ անոր ձգողական դաշտը առաւել հասու պիտի դարձնեն ոչ միայն ներքին, այլ արտաքին ճակատներու վրայ:

Ցանցային ինքնավար ու հիմնարկաւորուած կեդրոնակայաններով ներկայացած՝ սփիւռքահայ հաւաքական կազմակերպ կենանքն է՝ միայն, որ իր ներիայեցողութեամբ կրնայ նաեւ հայրենահայեաց դիրք ունենալ եւ հայրենիքի հետ ամուր ու յարատեւող զարկերակ պահել: Առանց աւերետելու սփիւռքեան իր կացութեան ինքնութեան գոյատեւման պայմաններուն՝ սփիւռքահայ ղեկ (տորաբնակ կամ հին) անհատ եւ հաւաքականութիւն չի կրնար յարատեւել միմիայն հայրենական իր կապերուն ու շահագրգռութեան մէջ: Կազմակերպ ու համայնական հիմնարկաւորուած կուռանները անշուշանցելի են այս առումով:

Վարչապետի ներկայացուցածին մէջ՝ արդար պիտի ըլլար առանձնաբար փնտռել նաեւ աւանդական սփիւռքի արժեւորումը՝ իբրեւ Տեղասպանութենէն ծնած պատմաքաղաքական իրողութիւն, արեւմտահայ ժառանգութիւն եւ ազգային Դատի պատուանդան:

Սփիւռք-Զայաստան յարաբերակարգի գծով առաջին հերթին հարկաւոր է վերընդգծել հայրենի պետութեան համահայկական դիմագիծն ու առաքելութիւնը:

Այս առումով, սփիւռքի նախարարութիւնը այդ համահայկականութեան դիմագիծին կարեւոր մէկ բաղադրիչն էր իրաւաքաղաքական իր կնիքով: Պէտք է արձանագրել, որ նախարարութեան վերացումը հայրենի պետութեան համահայկականութենէ յետընթացի եւ սփիւռք-Զայաստան յարաբերութեանց խարխուլով նշանակութիւնները ունեցան, գէթ՝ սփիւռքահայութեան մէջ:

Միւս կողմէ՝ յարատեւող եւ առողջ յարաբերութիւնները կ'ենթադրեն համաձայնական- գործընկերային բնոյթ եւ հորիզոնական ձեւաչափ հիմնարկաւորուած սփիւռքի աւանդական-համայնքային միատրներու ներկայացուցչական խորհուրդներու կամ մարմիններու հետ:

Ուղղահայեաց եւ մասնատուած յարաբերութեան ձեւաչափի որեւէ փորձ վանդական հետեւանքներ կ'ունենայ անպայմանօրէն:

Ասկէ անկախ, հայրենի պետակաշինութեան գործին սփիւռքի մասնակցային դերը կամ գործոն ներգրաւումը օրկանական, կառուցակարգի մը հաստատմամբ պէտք է երաշխաւորուի եւ դուրս գայ պարագայական խանդավառութեանց կամ յուսախաբութեանց ոլորապայտոյնէն:

Հաւանաբար Զայաստանի խորհրդարանին մէջ սփիւռքահայութեան ներկայացուցչութեան որոշ համեմատութեան մը հաստատումը կամ նոյն ներկայացուցչութեան ներգրաւումը խորհրդարանական երկպալատ դրութեան մը, կառուցակարգային արդիւնաւէտ լուծումներէն են, որոնք նաեւ պետութեան համահայկականութեան կենարար բովանդակութիւն կը հաղորդեն:

Վերոնշեալ խնդրայարոյց բացթողումներն ու մատնանշումները արձանագրելով՝ հարկ է նաեւ Վերածնունդի հրապարակէն ներկայացումը համազգային օրակարգի եւ համաձայնութեան վարչապետի յայտարարողական նշանակալից ամրագրումները անցնել կատարողական հաշուեկշիռի քննութենէ, թե՛ կ'ուզեք իսկապէս կառուցողական, թափանցիկ եւ վստահելիութիւն կերտող երկխօսութեան ձեռնարկել՝ ի խնդիր համազգային-պետական հիմնահարցերու շուրջ ներուժի համախմբման, մասնաւոր որ վարչապետը 25 յունւարի կապակցին իր մամլոյ ասուլիսի ընթացքին, անդրադառնալով Դաշնակցութեան հետ իր յարաբերութեան, վերընդգծած է պետութեան համար ուժերու համախմբման ռազմավարական նշանակութիւնը:

ԱՐՄԵՆ ԹԱՇՇԵԱՆ

(Շար. 2)

ՏԵՍԱԿԵՏ

«ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ, ԻՆՔՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԺՔԱԽՏ ՊԱՏԱՀԱՐ»

Վերջին երկու ամիսներուն Զայաստանի լրատուական միջոցները, բոլոր մակարդակներու վրայ, բանակին մէջ խաղաղ պայմաններու մէջ մահացած զինուորներուն թղթածրարը արծարծեցին:

Բանակին մէջ ղեկտեմբերէն ի վեր 14 զինուորներու մահը ցնցած էր բոլորը:

Ընդդիմութիւնը իշխանութեան վարչակարգի բացթողումները կը շեշտէ, իսկ իշխանութիւնը՝ նախկին նախագահ Քոչարեանի, Զայաստանի Զանրապետական կուսակցութեան կողմէ **շախթած** կը նկատէ:

Խորքին մէջ, սակայն, երբեք ընդունելի չէ զինուորներուն կենսքը այսքան պարզութեամբ քաղաքականացած օրակարգի վերածելը:

Պէտք է լրջօրէն ախտաճանաչում կատարել: Այսօրեւան պատահած դէպքերը նոր երեւոյթներ չեն: Միշտ ալ պատահած է, հարցը այն է, որ ալիքի նման թիւք բարձրացաւ:

Անցնող տարիներուն միշտ ալ խօսուած է բանակին մէջ գոյութիւն ունեցող թերութիւններու մասին: Անձեռնմըխելիութիւնն ու հաշուետուութեան պակասին հետեւանքն էր 2016-ի քառօրեայ պատերազմին մեր իրարանցումը, իսկ այսօր կենցաղային, դատարարական, **քաղաքային** եւ ընդհանրապէս բարեփոխումներու բացակայութեան պատճառով կը ստեղծուի այս վիճակը:

Բանակին մէջ տիրող բարբերք պէտք է լուրջ քննարկումի եւ վերլուծումի ենթարկուի: Զայաստանի եւ սփիւռքի մէջ հայոց բանակը կենացի եւ հպարտանքի սահմանէն աւելի անդին պէտք է դիտուի: Դատարարականութեան, կարգապահութեան եւ մանաւանդ **քաղաքային** փոփոխութիւններու պահը եկած է, որպէսզի ընդհանրապէս մեր երիտասարդները իրենց հայրենի ծառայութիւնը ճակատաբաց եւ հպարտութեամբ կատարեն:

Վերջապէս, բանակի ղեկավարութեան կը մնայ ընել իր արժեւորումն ու վերլուծումները, սակայն պէտք է գիտնանք, որ միայն զինուորականներու կողմէ չէ, որ պէտք է փոփոխութիւններ կատարուի: Պէտք է մտահոգուի ամբողջ ժողովուրդը եւ վերատեսութեան ենթարկել իր յանձնառութիւնը բանակին հանդէս: Կենցաղային պահանջը պէտք է վերանայուի: Ընդհանրապէս հայոց բանակի հանդէպ մեր սերը, համակրանքը եւ ակնկալութիւնները շատ են: Սակայն, ասոր կողքին, պէտք է ազգովին օգտակար ըլլանք մեր երկրի անվտանգութիւնը ապահովող երիտասարդներու պատուաբեր ծառայութեան:

Բանակի օրակարգի քննարկումը հեռու պէտք է մնայ ամէն տեսակի քաղաքական շահագործումներէ: Ազգային անվտանգութեան օրակարգը անյետաձգելի եւ ինքնուրոյն օրակարգ է:

Ճիշդ ախտաճանաչումները եւ քաջ փոփոխութիւնները միայն կրնան հարցին սկզբնական լուծումներ տալ:

Յ. ԼԱՍՏԵԱՆ

«ԱՊՍՈՒՄ»-Ի ԽՐԱԳՐԱԿԱՆ

«ԵՄ»-Ի ՈՒ «ՄԵՆՔ»-Ի ՊԱՅՔԱՐ

Մօտենում եւք Արցախի համապետական ընտրութիւնների՝ օրէնքով սահմանուած քարոզարշաւի մեկնարկին: Թէւ արդէն շուրջ մեկուկէս տարի է՝ զանազան կուսակցութիւններ եւ անհատներ սկսել են քարոզչութիւնը՝ այն անուանելով կուսակցաշինութիւն, նոր կուսակցութիւնների հիմնում, հանդիպում Արցախի տարբեր շրջանակների հետ, սրանք բոլորն անպաշտօն քարոզչութիւն են: Միւս կողմից՝ ակնեւ եւ Նիւթական միջոցների մեծ չափերով կասկածելի շրջանառութիւնը, որն արտայայտուում է կուսակցական շքեղ **շտաբներ**ի առկայութեամբ:

Այս ու այն կողմ չեն պակասում նաեւ խոստումները: Խոստումների մի ստուար հատուած միտուած են ընտրւելու դէպքում պաշտօնների բաշխմանն ու աշխատանքով ապահովելուն: Նկատելի է նաեւ պետական տարբեր օղակների պաշտօնեաների արտօնութիւնների եւ լիազօրութիւնների չարամտօրէն շտայլումը՝ համակիրներ ձեռք բերելու եւ քուէ ապահովելու նպատակով:

Այս իրողութիւնների առնչում եւք իւրաքանչիւրս, եւ դա վկայում է այն բանի մասին, որ հասարակութիւնը հաշտուել է այն բանի հետ, որ ընտրութիւնները տեղի են ունենալու ոչ թէ զաղափարների շուրջ համախմբուելու սկզբունքով, այլ՝ առարկայական եւ Նիւթական պահանջներ բաւարարելու անհատական ակնկալիքներով:

Այստեղ այլեւս ճշտի ու սխալի, արդարի ու անարդարի, արժանիի ու անարժանի, իրաւացիի ու անիրաւի, զարգացման եւ հետընթացի պայքարը չէ, որ խնդրոյ առարկայ է դառնում, այստեղ «ես»-ը յաղթում է «մենք»-ին: Այս իրավիճակի պատասխանատուն առաջին հերթին հանրութեանն առաջնորդելու յաւակնութիւններ ունեցող մարմիններն են ու կառույցները, այդ թւում՝ հասարակութեան մէջ իրենց կարեւոր դերն ու անելիքն ունեն քաղաքական կուսակցութիւնները: Կուսակցութիւնները, բացի սրա ու նրա շահը պաշտպանելուց, ունեն նաեւ զաղափարական ռաիոկիրայի առաքելութիւն: Իսկ կուսակցութիւնների զաղափարական այդ լիցքը հենք այն բաղադրիչն է, որը քաղաքականութեանը հաղորդում է բարոյական

«ԶԱՅՐԵՆԻՔ»-Ի ԽՐԱԳՐԱԿԱՆ

ԽԱՅՏԱՌԱԿ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Նոյնիսքն ազերիին համար կատարուածը անհասկալի եւ շինծու **սենարիօ** կամ բեմադրութիւն մըն էր:

Ի՞նչ պայմաններու տակ կազմակերպուած էին փետրուար 9-ի Ազրպէյճանի խորհրդարանական արտակարգ ընտրութիւնները: Ո՞վ էր այդ որոշումին ետին կեցող անձը կամ կազմակերպութիւնը:

Ընդհանրապէս «արտակարգ ընտրութիւններ» հասկացողութիւնը կը ներկայացնէ դրական փոփոխութիւն մը կամ աւելի ճիշդը՝ բարեշրջում մը:

Ազրպէյճանի պարագային, այս արտակարգ ընտրութիւնները կատարուեցան որոշուած թուականէն ինն ամիս առաջ, այդ պայմանաւորումով եւ պատճառաբանութեամբ, որ երկրին մէջ լայնածաւալ տնտեսական բարեփոխումներ պիտի կատարուին:

Այո՛, այդ արտակարգ ընտրութիւնները «կարգաւորւած» էին, տեղի ունեցածը պարզապէս չափուած ու ձեււած անթափանցիկ թափանցիկութիւն մըն էր, որուն պատշէտն ու եզրակացութիւնը յստակ էր: Արդարեւ, ընտրութիւններէն ետք 125 երեսփոխաններէն 87 վերստին ընտրուած էին, որոնք կարգին՝ ներկայ ղեկավարութեան իշու կամակատար «ծեր աղուէներ»-ու խումբ մը, որուն միջին տարիքը կը գերազանցէ 75 գարունները:

Նոյնիսկ մատի վրայ հաշուող քանի մը այլախոհներու ընտրութիւնը մաս կը կազմէր այս ծախող բեմադրութեան: Արդարեւ, Վուկար Պայրամով եւ Էրքին Կատիրի զարմանալիօրէն իրենց շրջաններուն մէջ զօրաւոր ընդդիմութեան չհանդիպեցան եւ կրցան ընտրուիլ: Թէ ապագային ինչպէ՞ս պիտի ընթանայ այս բուռ մը այլախոհներու գործունեւութիւնը... մանաւանդ որ ընտրուած են նաեւ «անկախ» թեկնածուներ, որոնք գրեթէ բոլորն ալ սերտ կապեր ունին ղեկավարութեան վրայ գտնուող Ալիեւ ամուլին «Եսի Ազրպէյճան» կուսակցութեան հետ:

Ալիեւ ամուլին՝ միտք բանին այն էր, որ կանխաւ ու շտապ ընտրութիւն կատարելով՝ ընդդիմութիւնը առիթ չունեցաւ կազմակերպուելու: Դեռ աւելի՛ն. 2015-ին ընտրողներուն 56 առ հարիւրը մասնակցած էր, մինչդեռ այս անգամ Ազրպէյճանի բնակիչներուն կեսէն աւելին՝ 52 առ հարիւրը չէր ուղղուած քուէատուր:

Ուրիշ այլախոհ քաղաքական վերլուծաբան մը՝ պերլին-նաբնակ Ալթայ Կոյուշեւ, առանց բառերը ծածմսելու, ընտրութիւններուն մասին արտայայտուելով՝ յայտնեց, որ ներկայ ղեկավարութիւնը այլեւս քարոյական հեղինակութիւն չունի Լեռնային Դարաքաղի համար պայքարելու:

Եւրոպացի դետերը մօտէն հետեւեցան այս արտակարգ ընտրութիւններուն եւ առանց յապաղելու եւ տատամսելու՝ հաստատեցին, որ երկրին մէջ կը պակսին քաղաքական հասուն քննարկումներն ու յատկապէս ժողովրդավարական չափանիշներուն, եւ զանոնք կարելի չէ նկատել բնակչութեան ազատ կամքի արտայայտութիւն:

Հետեւաբար անակնկալ մը չէր Եւրոպայի Խորհրդարանական վեհաժողովի դիտորդներու բանաձեւը. «Ազրպէյճանի խորհրդարանական ընտրութիւնները չեն համապատասխանել եւրոպական ժողովրդավարական չափանիշներուն, եւ զանոնք կարելի չէ նկատել բնակչութեան ազատ կամքի արտայայտութիւն»:

Շար. ք՝ էջ 8

տար:

Ժամանակին 33 Դաշնակցութեան կողմից առաջարկուող միասնական օրակարգը միտում ունէր քաղաքական դաշտում ծաւալուող երկխօսութիւնը բերելու գաղափարական հարթութիւն: Միասնական օրակարգ ձեւաւորելու Դաշնակցութեան ջանքերն իրենց դրական արդիւնքը տուեցին մինչեւ այն պահը, որ դարձեալ յաղթեց եսակենդրոնութիւնը:

Արցախի դեմանդիման ծառացած մարտահրաւերները սպաստածից շատ աւելի լրջութիւն ու խոհեմութիւն են պահանջում: Վստահ ենք, որ 2020 թուականի ընտրութիւնների աւարտից եւ Արցախի նոր իշխանութիւնների ձեւաւորման փուլն ամբողջանալուց յետոյ առիթ եւք ունենալու դարձեալ օրակարգային հարց դարձնել մեր երկրի զարգացման իրական ծրագրերի եւ դրանք իրականացման հեռանկարների շուրջ համախմբմանը:

Հասարակութեան մէջ տիրող եսակենտրոն մթնոլորտն անհրաժեշտաբար ունենալու է իր աւարտը: «Մենքի» շուրջ համախմբումը զարգացման այն ուղենիշն է, որը ժամանակի անհրաժեշտութիւն է դառնալու:

6 փետրուարի 2020թ.

ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՆՀԱՏՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱՐԴՈՒԹԵԱՆ

Այն միութիւններն ու այն անհատները, որոնք կ'ուզեն դասախօսական ձեռնարկներու եւ ընդունելութիւններու համար «Ազգակ»-ի «Փիւնիկ» սրահը օգտագործել, կրնան հեռաձայնել «Ազգակ»-ի խմբագրատուն, հեռ. 258526-260115-241274, երկուշաբթիէն ուրբաթ օրերը, երեկոյեան ժամը 5:30-էն մինչեւ ժամը 7:30:

ՀՅ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԴԵՐԸ ԱՐՑԱԽՈՒՄ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԿԵՐՏՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ (1890-2020 ԹԹ.)

20-րդ դարի սկիզբների արցախահայութիւնն իր ազատութան եւ անկախութեան ուղիներում հանդիպեց առաւել ծանր իրավիճակ-ների: Եթէ նախկինում ցարական իշխանութիւնները հայութեան դէմ պայքարում էին աւելի «քաղաքակիրթ» միջոցներով, ընդունում էին որոշումներ, օրէնքներ, կամ էլ հետապնդում էին առանձին անհատ-ներ, կազմակերպութիւններ, ապա այս անգամ բռնարարքների են-թարկուեց ողջ ժողովուրդը:

Դարավերջին դա հիմնականում կապուած էր 1903թ. յունիսի 12-ի Նիկոլայ Երկրորդի տիրաւիչակ հրամանագրի հետ, որով բռնագ-րաւուեցին հայ լուսաւորչական եկեղեցու կալուածներն ու գոյքը: Այսրկովկասի հայաշատ վայրերում ապստամբական տրամադրու-թիւններ էին տիրում: Զակակառավարական պայքարի մէջ ներքաշ-ւեց նաեւ արցախահայութիւնը: 1903թ. սեպտեմբերի 8-ին Նահանգա-պետ Լուցանու 500 կոզակների ուղեկցութեամբ Քանձակից հասնու-մ է Շուշի եւ փորձում ի կատար ածել կառավարութեան որոշումը: Ժո-ղովրդի դիմադրութեանը կոզակները պատասխանեցին կրակոցնե-րով: Ընդհարումների ժամանակ երկու կողմից կային սպաննուածներ եւ վիրաւորներ: Չինուած դիմադրութիւնը շարունակուեց մի քանի օր: Ձերբակալուեց աւելի քան 120 մարդ: Զաղաքում ռազմական դրու-թիւն յայտարարուեց:

Դաշնակցութեան «Ապառաժ»-ի կառոյցը որոշեց վրէժխնդիր լինել արիւնալի ընդհարումների կազմակերպիչների հետ:

Ահաբեկման ենթարկուեց Քանձակի փոխնահանգապետ Անդրեե-ւը, Շուշիում սպաննուեց Սախարովը, գաւառապետ Շումակովիչը, ժաւտարմ Պողոսիայովը, գաղտնի ոստիկան Խասիեւը, գանձարանի պաշտօնեաներ Բադիեւը եւ Կոպրուկովը:

Յարական իշխանութիւնների դէմ դիմակայութեան ալիքը չէր մա-րել, երբ 1905-1906թթ. Նոյն ուժերի կողմից սանձազերծուեցին ազ-գամիջեան ընդհարումներ:

Այդ ծանր տագնապի օրերին պետականութիւնից ու սեփական իշ-խանութիւնից զուրկ հայ ժողովրդի ինքնապաշտպանութիւնը կազ-մակերպելու բարդ եւ պատասխանատու գործը ստանձնում է Դայ յե-ղափոխական դաշնակցութիւնը: «Եւ մի ազգ, եթէ ուզում է մալ յարգուած, եթէ չի ուզում կորչել, պէտք է լինի կազմ ու պատրաստ ինքնապաշտպանութեան համար, մանաւանդ՝ քաղաքական ցնցում-ների վայրկեաններում»: Այդ օրերին նման սկզբունքով էր գործում ԶՅԴ անվեհեր մարտիկ Նիկոլ Դումանը:

Այսրկովկասի հայաշատ վայրերը պաշտպանելու նպատակով ԶՅԴ-ը ժողով գումարեց, որտեղ Նիկոլ Դումանը ռազմական ծրագիր ներկայացրեց, ըստ որի՝ ամեն մի գիւղ եւ շրջան պէտք էր ստեղծեր ինքնապաշտպանական ֆիւտու, սակայն խմբապետը պէտք էր լինէր ոչ տեղացի փորձառու Յիւսայիներից մէկը:

Նիկոլ Դումանը քաջ գիտակցում էր, որ ֆիտայական ջոկատներով անհնարին է դիմակայել թուրք-թաթարական բազմահազար զինեալ աւազակախմբերին եւ նրանց աջակցող ցարական կանոնաւոր զօր-քերին: Ուստի պէտք էր ստեղծել կանոնաւոր ինքնապաշտպանական բանակ, որը պէտք էր ունենար համապատասխան կառուցուածք, յստակ սահմաններ հրամանատարների եւ զինուորների պարտա-կաւութիւնները: Այդ նպատակով մշակում եւ շրջանների ինքնապաշտ-պանական խմբերի առաջարկում է 4 մասերից եւ 33 կէտերից բաղ-կացած «Յրահանգ» շրջաբերականը: Թառնց ազգային պետութեան գոյութեան՝ Դաշնակցութեանը յաջողուել էր ստեղծել 16 հազարանոց բանակ:

Մուսաւաթական Ազրպէյճանի հիմնադիրներից մէկը՝ Աղայեւը, Դաշնակցութեանը ցարական իշխանութիւնների առջեւ վարկաբեկե-լու նպատակով 1906թ. փետրուարի 27-ին Կովկասի փոխարքայի մօտ խորհրդակցութեան ժամանակ նշել է. «Դաշնակցութիւնը 15 տարի գոյութիւն ունի, իմացանք որ հիմնալի մասւգերներ ունի, մի ամբողջ արմիա, այն ժամանակին կուում էր Թիւրքիայի դէմ, երեկ կա-ռավարութեան դէմ, էսօր մեր՝ թուրքերիս դէմ...»:

ԶՅԴ Արեւելեան բիւրոն Արցախում կազմում է Չինուորական մարմին, որը գլխաւորում էր զշաղդեցի Սարգիս Մեհրաբեանը (Խա-նասորի Վարդանը): Նրան յանձնարարուած էր կազմակերպել Արցա-խի եւ Սիւնիքի հայութեան ինքնապաշտպանական մարտերը: Չին-ուորական մարմինի որոշմամբ Արցախն, ըստ գաւառների, բաժան-ւեց պաշտպանական շրջանների, որոնց հրամանատարներ նշանակ-ւեցին փորձառու ֆիտայիներ: Վարանդայի պաշտպանութիւնը կազմակերպում էին Զայրում Վարդանեանը, Արամայիսը (Միսաթ Տեր Դանիէլեանը) եւ Մածուն Խեչոն: Խաչէսի շրջանի հրամանատարն էր Զամազասաթ:

Չինուորական շրջաններն իրենց հերթին բաժանւում էին ենթաշըր-ջանների:

Նման գործելակերպի Այսրկովկասի տարբեր բնակավայրերում թուրքերին ստիպեց պարգել սպիտակ դրօշակ եւ սկսել բանակցու-թիւններ: Այդ ամենի շնորհիւ հայութիւնը փրկուեց վերահաս զանգ-ւածային ջարդերից:

1917թ. հոկտեմբերեան պետական յեղաշրջումից յետոյ նախկին ռուսական կայսրութեան ողջ տարածքում քաղաքական նոր իրավի-ճակ է ստեղծուում: Տեղերում զգալի էր անիշխանութեան մթնոլոր-տը: Նախկին իշխանութեան մարմինները կազմալուծուեցին: Արցա-խի բնակչութեան մտահոգութիւնը փարատելու, երկրամասում կարգ ու կանոն հաստատելու իրաւասու իշխանութիւն ստեղծելու նպատա-կով ԶՅԴ Արցախի կառոյցը նպատակայարմար գտաւ, գործող բոլոր քաղաքական ուժերի ջանքերի համադրութեամբ, կեանքի կոչել լիա-զօր մի մարմին, «որ գործելու է իբրեւ Լեռնային Դարաբաղի ժամա-նակաւոր տեղական իշխանութիւն, եւ որի հիմնական նպատակն էր կազմակերպել ժողովրդին, վերջ տալ գլուխ բարձրացրած անիշխա-նութեանը եւ բոլոր միջոցներով պահպանել խաղաղութիւնը եւ համե-րաշխութիւնը երկու հարեւան ժողովուրդների՝ հայերի եւ մուսուլ-մանների միջեւ»: «Քաղաքական լուրջ անհրաժեշտութիւն էր Նոյն-պետ, որ Դարաբաղի հայութեան կառաւարող օրկանն իր կազմով լի-նէր այնպիսին, որ կարողանար հաւատ եւ վստահութիւն ներշնչել նաեւ հարեւան մուսուլմանութեանը»:

Նախախորհրդարանական աշխատանքներից յետոյ, 1917թ. դեկ-տեմբերի 24-ին Շուշիում կայացած հայ քաղաքական ուժերի հաւաքն ստեղծեց տեղական իշխանութեան մի մարմին, որն անուանուեց «Նոր յեղափոխական կուսակցութիւնների եւ կազմակերպութիւննե-րի ժամանակաւոր խորհուրդ»: Այդ մարմինը հետագայում անուան-ւեց Միջկուսակցական բիւրօ: Այն օժտուած էր օրէնսդիր եւ գործա-դիր գործառնոյթներով: Որոշուեց կառավարութեան մէջ ներառել, հա-մամասնական սկզբունքներով, տարբեր կուսակցութիւնների ներկա-յացուցիչների: Փոխադարձ համաձայնութեամբ 5 տեղ տրուեց Դաշ-նակցութեանը, իսկ մնացած կուսակցութիւնները՝ մենշեւիկները, էսեռները, պղշեւիկները ներկայացուեցին երեքական անդամներով: Խորհրդի նախագահ ընտրուեց դաշնակցական Զայրապետ Մուսա-յէլեանը:

Վերոյիշեալ փաստերն ու դէպքերի զարգացման ընթացքը մեզ հիմք են տալիս եզրակացնելու, որ 1917թ. դեկտեմբերին, մի քանի ամիս առաջ, դեռեւս մինչեւ անդրկովկասեան 3 հանրապետութիւն-ների ծնունդը, Արցախում դրուեց պետական մի միաւորի հիմք, որն

ամբողջական տեսք ստացաւ արցախահայութեան առաջին համա-գումարում 1918թ. յուլիսին: Այն ունէր պետութեանը յատուկ բոլոր հաստատութիւնները՝ օրէնսդիր, մարմին, գործադիր, դատական իշ-խանութիւն, բանակ, մայրաքաղաք:

Պատահական չէ, որ 1918թ. ապրիլին Անրկովկասեան սեյմը Լեռ-նային Դարաբաղին տուել էր ազատ շրջանի կարգավիճակ: Մինչեւ Ար-ցախում խորհրդային կարգերի հաստատումը, արցախահայութիւնը, Դաշնակցութեան գլխաւորութեամբ պայքարելով թուրքիայի եւ Ազըր-պէյճանի զալթողական ծրագրերի դէմ, պաշտպանեց պետականու-թիւնը՝ յոյսով, որ կը գայ նաեւ ԶՅ հետ վերամիաւորման ժամը:

1917-1920թթ. Արցախում ազգային պետութեան գոյութեան փաս-տի հետ խորհրդային տարիների պոլշեւիկները ստիպուած հաշուի են նստել՝ Լեռնային Դարաբաղի հայութեանը տալով ինքնավար կարգավիճակ:

Ոչ հեռաւոր անցեալի պատմական այս իրադարձութիւնները խօ-սում են այն փաստի մասին, որ Արցախը որեւէ կապ չի ունեցել Ազըր-պէյճանի 1918-1920թթ. հանրապետութեան հետ եւ այսօր այս հան-գամանքը պէտք է ծառայեցուի ԱՅ միջազգային ճանաչմանը:

Արցախում խորհրդային կարգեր հաստատուելուց յետոյ, չնայած դաշնակցական գործիչները հիմնականում հեռացել էին երկրամա-սից, այնուամենայնիւ, Արցախի ազատագրութեան եւ Զայաստանի հետ վերամիաւորման հարցը կուսակցութեան համար մնում էր առօ-րեական: Այդ կապակցութեամբ Ռուբեն Տեր Մինասեանը գրել է «ԶՅ Դաշնակցութիւնը, իբրեւ հայ ժողովրդի յոյսի եւ հաւատի խտացում, չի դաւաճանած Քանձակ-դարաբաղցիին, ընդառաջ է գացած անոր բաղձնանքին եւ ամեն տազնապալի վայրկեանին իսկ չէ մոռացած գայն: Այսօր ալ իր հալածական վիճակին մէջ, իր ծրագրին մէջ ունի հին Արցախ գաւառներուն ազատագրումը: Այդ ծրագիրն ինքը չէ յղա-ցած, այլ քաղած է Դարաբաղի ժողովրդի կամքէն»:

1920-ական թուականների սկզբների արցախահայութեան ազա-տագրական պայքարը համակարգում էր Թաւրիզում 1921թ. ստեղծը-ւած «Դարաբաղի ազատագրման» միութիւնը: Դաշնակցութեան ջանքերով, գարուդի խուզարկութիւններ եւ յայտնւում այդ միութեան գործիչները, որոնք տեղում, հայրենասեր ուժերի հետ միա-սին փորձում էին ժողովրդի մէջ կենսունակ պահել ազատագրական շարժման զարափարները:

Մինչեւ 1929թ. Թարթառի մերձակայ անտառներում, Ջրաբերդում, Էրեքէ, Բուզլուխ եւ Գետաշէն գիւղերի մօտակայքում Գրիգոր Դա-նիէլեանի, Մովսէս Քոթիէի, Սերգէյ Բալայեանի, Ալեքսանդր Տեր Սարգսեանի գլխաւորութեամբ գործում էին զինուած ջոկատներ:

1925-1927թթ. Արցախում ապստամբական շարժումներ կանխելու նպատակով Ստեփանակերտում, Շուշիում եւ շրջկենտրոններում զանգուածային խուզարկութիւններ եւ ձերբակալութիւններ են կա-տարուել: Բռնի ժովդ հայ գիւղացիութեան շրջանում եղած զենքը եւ զինամթերքը բռնագրաւում էր:

1920-ական թուականների կեսերին Դաշնակցութեան ջանքերով Արցախում հակաազրպէյճնական կարծումը ղեկավարելու նպա-տակով ստեղծուել է «Դարաբաղը Զայաստանին» միութիւնը: Այն իր բքիչներն ունէր ոչ միայն Դարաբաղի, այլ նաեւ Քանձակի հայկական շրջաններում: Միութեան հետ համագործակցութեան համար 500 հո-գու ձերբակալել են:

Ազատագրական շարժման գործիչները Շուշիի շրջանում պա-հեստ-արիեւստանոց էին կազմակերպել: 1930թ. արտակարգ յանձ-նաժողովի կողմից ձերբակալուել են 17 զինագործ վարպետներ: Առզը-րաւուել է 6 թղանթօթ, 30 գնդացիներ եւ այլ տեսակի զէնքեր ու զի-նամթերք: Ազատամբել էին Խժաբերդի բնակիչները: Չօրքեր փորձել են ճնշել այն, բայց չի յաջողուել: Արցախում համաժողովրդական յու-զումները ճնշելու համար Պաշուից մեծ քանակութեամբ զօրքեր են տեղափոխուել:

1931թ. Միր Ճաֆար Պաղիրովը ԼԴԻՄ մարզկոմի ղեկավարութեա-նը մեղադրեց **Նացիոնալիզմի, Նացիոնա-ուկլիսիզմի**, Լեռնային Դա-րաբաղը Զայաստանին վերամիաւորելու փորձերի եւ դաշնակցական զաղափարների դէմ չպայքարելու մէջ: Նրա հրահանգով 1937թ. մարտ, ապրիլ ամիսներին Ստեփանակերտում «բացայայտուեց», այսպէս կոչուած, **Նացիոնալիստական** հակախորհրդային խմբաւ-րում: Մի շարք պաշտօնեաների հեռացրեցին աշխատանքից եւ դա-տի տուեցին մեղադրելով դաշնակցական կու-սակցութեան հետ ունեցած կապերի, Ազրպէյճա-նի Կոմկուսի Կենտկոմին եւ կառավարութեանը զրպարտելու, ԼԴԻՄ շահերը Ազրպէյճանի Զան-րապետութեան շահերին հակադրելու մէջ:

Միր Ճաֆար Պաղիրովի կողմից շրջանառու-թեան մէջ դրուեց «Ազրպէյճանի անբաժանելի մաս հանդիսացող Լեռնային Դարաբաղ» արտա-յայտութիւնը: Դա առաջսօր օգտագործում է Ազրպէյճանի տարբեր տրամաշափի պաշտօնեա-ների կողմից:

Չնայած բռնաճնշումներին՝ Դաշնակցութեան զաղափարները ժողովրդի մէջ ապրեցին եւ 1980-ա-կան թուականներին բարեկաաստ պայմաննե-րում հանրային ընկալման առաւել լայն շրջա-նակներ ունեցան:

1985թ. մինչեւ 1988թ. փետրուարը ԶՅ եւ ԼԴԻՄ բնակավայրերում հանդես եկան քաղաքացիներ, որոնք փորձում էին Արցախը Խորհրդային Զա-յաստանի հետ վերամիաւորման հարցը նորից առարկայական դարձնել: Ըստ Էուբեան, այդ մարդիկ էլ դարձան արցախեան շարժման կազ-մակերպիչներ:

Իգոր Մուրադեանի կարծիքով, նրանց թիւը հասնում էր մօտ 100-ի, որոնցից 32-ը դարձան Դաշնակցութեան մեծ ընտանիքի անդամներ:

Այդ երիտասարդներից շատերը հետագայում դարձան Դաշնակցութեան Արցախի կառոյցի հիմնադիրներ եւ փայլուն մարտական ճանա-պարհ անցան: Շատերն էլ այդ ճանապարհին իրենց կեանքը նուիրաբերեցին:

Չէնքի առաջի խմբաքանակը Արցախ հասաւ 1988թ. ԶՅԴ արտասահմանեան կառոյցների մի-ջոցով: Իգոր Մուրադեանը հետագայում գրել է «Ըստ Էուբեան, զէնքի հարցն արմատապէս լուծ-ւեց 1989թ. վերջին ԶՅ Դաշնակցութեան կուսակ-ցական կառոյցների կազմակերպմամբ»:

Չինուած պայքարին զուգընթաց՝ անհրաժեշտ էր նաեւ որոնել եւ գործել հարցի լուծման իրաւա-կան ճանապարհները:

Այդ նպատակով կազմակերպուեց ժողովրդա-կան հանրաքուէ, այնուհետեւ կայացուեցին խորհրդային, կուսակցական մարմինների համա-պատասխան որոշումներ: Այդ ամենի բարձրակե-

տը դարձաւ 1988թ. փետրուարի 20-ին կայացած մարզխորհրդի ար-տահերթ նիստում, ընդունուած ԼԴԻՄ-ը ԶԽՍՀ-ի հետ վերամիաւոր-ման պատմական որոշումը: Սակայն դէպքերը այլ հունով ընթացան: Արդէն ակնյայտ էր, որ ԽՍՀՄ-ը՝ որպէս միջազգային իրաւունքի տեր՝ կը դադարի գոյութիւն ունենալուց:

1991թ. օգոստոսի 30-ին Ազրպէյճանի Գերագոյն խորհուրդը հռչա-կագիր ընդունեց 1918-1920թթ. մուսաւաթական հանրապետութեան սահմաններում անկախ պետականութեան վերականգնման մասին: Միւս կողմից էլ ԶՅ ԶՅԸ-ական իշխանութիւնը լիովին չէր կողմնորոշ-ւել Զայաստանին Արցախի վերամիաւորման՝ համայն հայութեան պահանջի հարցում: 1991թ. սեպտեմբերի 2-ին Մոսկուայում կայա-ցած ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամաւորների արտահերթ նստաշը-ջանում Լ. Տեր Պետրոսեանը միայն պահանջեց բարձրացնել ինքնա-վար մարզի կարգավիճակը:

Ստեղծուած անորոշութեան պայմաններում ապագայ արհաւիրք-ների ռիմակայելու, բնակչութեան անվտանգութիւնն ապահովելու Արցախի ճակատագիրը կանխորոշելու համար շարժման ղեկավար-ները պահի առումով ճիշդ ու յստակ որոշում կայացրին:

1991թ. սեպտեմբերի 2-ին Ստեփանակերտում տեղի ունեցած ժո-ղովրդական պատգամաւորների Լեռնային Դարաբաղի մարզային Շահումեանի շրջանային խորհուրդների համատեղ նստաշրջան, որ-տեղ ընդունուեց, հռչակագիր ԼԴՅ հռչակման մասին: Այդ որոշումը ամրապնդուեց 1991թ. դեկտեմբերի 10-ին կազմակերպուած հան-րաքուէով: Զարցման ենթարկուածների 99,89 տոկոսն արտայայտ-ւեց իր ԼԴՅ հռչակման օգտին: Յաջորդ քայլը պետական համակար-գի ձեւաւորումն էր: Այդ բախտորոշ ժամանակահատուածում Դաշ-նակցութիւնը իր վրայ պատասխանատուութիւն վերցրեց եւ գլխաւո-րեց Արցախում պետականութեան վերակերտման գործընթացը:

1991թ. դեկտեմբերի 28-ին կայացան ԼԴՅ Գերագոյն խորհրդի առաջին ընտրութիւնները, որի արդիւնքում ընտրուել են 56 պատգա-մաւոր: Նրանցից 23-ը դաշնակցականներ էին: Անկուսակցական պատգամաւորների զգալի մասը հարում էր Դաշնակցութեանը: 1992թ. յունուարի 8-ին դաշնակցական Ռթօրտ Մկրտչեանն ընտըր-ւեց ՊԿ առաջին նախագահ:

Չնայած Գերագոյն խորհրդի պատգամաւորները մեծամասնու-թեամբ ԶՅԴ անդամներ էին, ԱՅ-ում գործող բոլոր քաղաքական ուժե-րը մէկտեղելու, թշնամու դէմ համաժողովրդական ճակատ յարդարե-լու եւ ԶՅԸ-ական իշխանութիւնների հետ կանոնաւոր յարաբերու-թիւններ ստեղծելու նպատակով նախարարական աթոռները, այդ թում՝ վարչապետի, յանձնուեցին հանրապետութիւնում գործող այլ ուժերի ներկայացուցիչներին:

Անհրաժեշտ էր գերոյից ստեղծել պետական մի համակարգ, որը պատերազմական պայմաններում պէտք էր կենսունակ լինէր: Նո-րաստեղծ պետական այդ համարապէք ժողովրդին առաջնորդելով, անհնարինը հնարաւոր դարձրեց՝ մի քանի անգամ գերազանց ուժեր ունեցող թշնամու նկատմամբ ապահովելով փայլուն յաղթանակ:

Յետպատերազմեան տարիներին (1994-2007թթ.) Դաշնակցու-թիւնը իր պետականաշէն գործունեութիւնը ծաւալեց ընդիմադիր դաշտում՝ փորձելով օրուա իշխանութիւնների մղել ժողովրդանը-պատա որոշումների կայացմանն ու իրազօրծմանը:

2007-2020թթ. Դաշնակցութիւնը դարձաւ իշխանութեան հետ հա-մագործակցող ուժ: Մեր գնահատականով, այդ տարիները, դժուա-րութիւններով հանդերձ եւ երբեմն էլ որոշ բացասական երեւոյթնե-րի նկատմամբ Դաշնակցութեան համար անընդունելի լինելու պա-րագայում էլ, ընդհանրութեան մէջ արգասաբեր էին:

Պատմութիւնը թարմ հեռքերով շարադրելը անշնորհակալ գործ է: Յուսով եմ, որ ժամանակի եւ տարածութեան մէջ նոր ուսումնասիրող-ները վերջին տասնամեակի զարգացումների վերաբերեալ իրենց խօսքը կ'սսեն, որտեղ անկասկած նորագոյն շրջանի պետականաշի-նութեան կայացման գործում Դաշնակցութեան տեղն ու դերը նշմա-րելի կը լինի:

Դաշնակցութիւնը անհատի կուսակցութիւն չէ, այն ծնուել է ժո-ղովրդի պահանքով եւ այսուհետ եւս կը ծառայի ժողովրդին:

(Շար. 2 եւ վերջ)

ՄԱՅԱՑԱՒ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ ԳԵՐՄԱՆ ԱՄԱԳԵԱՆ

Լուսանկարիչ, վաերագիր, պատմությունները լուսանկարներու ճամբով անմահացնող Գերման Աագեան յանկարծամահ եղաւ 57 տարեկանին:

Գերման Աագեան կը յատկանշուի իր լուսանկարչական պատմություններով: Լուսանկարներուն մէջ Գերման Աագեան կ'անդրադառնայ ընկերային հարցերուն, մտաւոր առողջութեան խնդիրներուն, հանքարդիւնաբերութեան հարցերուն, հաշմանդամութիւն ունեցող անձերուն եւ աղքատութեան հարցերուն: Բայց ամէն բանէ առաջ՝ մարդը: Գերման Աագեան կը սիրէր կրկնել. «Մարդու համար ամենակարեւոր ու քաղող բանն իր անուն-ազգանունն է, յիշէ մարդկանց անունները, յատկապէս այն մարդկանց, որոնց լուսանկարում է, ձեր ըլկոնտներում

(blocknote) գրէք նրանց անունը, հասցեն, պատմությունը, առանց դրա՝ չկայ լուսանկար»:

Ան նախաձեռնող էր տարբեր ծրագիրներու, որոնց կարգին յատկանշական է «Շուշի. 48 ժամ» նախագիծը, որուն գաղափարին շուրջ ան հաւաքեց 10 երիտասարդ լուսանկարիչներ, որոնք 48 ժամուան ընթացքին պէտք էր նկարէին Շուշին: Գիւմրիի երկրաշարժէն 30 տարի ետք ան գնաց եւ նկարեց Գիւմրին՝ յարգելու համար բոլոր այն լուսանկարիչները, որոնք երկրաշարժի օրը ձգեցին ամէն ինչ եւ զացին Գիւմրի:

ԼԵԶՈՒՆ ՊԱՅՊԱՆԵԼԸ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐԺԱՆԱՊԱՏՈՒԹԵԱՆ ԶԱՐՑ Է. ՓԵՏՐՈՒԱՐ 21-Ը ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒՆ ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐ Է

«Լեզուն ազգի հոգին է. կենդանի է այդ հոգին՝ կենդանի է ազգը, կենսունակ է առաջինը, ուրեմն կենսունակ է եւ երկրորդը», գրած է Վահան Տէրեան:

Նկատի առնելով անցնող դարու կէտերուն մայրենի լեզուի իրաւունքներու դէմ շարք մը ընդդաւմները՝ 21 փետրուար 1999-ին ԵՐԽԵՍԵՐԹԸ-ն իրականացրեց Մայրենի լեզուի միջազգային օր՝ ի նպաստ լեզուներու իրաւունքներու ճանաչման եւ գործածութեան աշակցութեան:

Լեզուի կարեւորութեան եւ պահպանութեան մասին Լեզուի կոմիտէի նախագահ Դավիթ Գիւրճիսեան լրագրողներու հետ առակիսի ընթացքին նշած է, որ՝ «Երբ որեւէ ազգ կորսնցնէ իր լեզուն, հետագային կը վերանայ պատմութեան թատերաբեմէն: Հայաստանի մէջ բնակչութեան ճնշող մեծամասնութեան մայրենի լեզուն հայերէնն է. ուստի Հայաստանի մէջ Մայրենի լեզուի միջազգային օրը կը նշենք իբրեւ հայոց լեզուի՝ Հայաստանի պետական լեզուի օր, ինչպէս նաեւ՝ Հայաստանի ազգային փոքրամասնութիւններու լեզուներու իրաւունքներու պահպանութեան օր: Մեր երկրին մէջ կ'ապրին եգիպտացիներ, ռուսներ, յոյներ, ասորիներ եւ այլ ազգեր, որոնց լեզուները եւս պահպանութեան կարիքը ունին», շեշտեց Գիւրճիսեան:

Ըստ անոր, ժամանակակից հայերէնը երկու գրական դրսեւորում ունի՝ արեւելահայերէն եւ արեւմտահայերէն, եւ մեր պատմութեան դաժան ընթացքին հետեւանքն է, որ արեւմտահայերէն խօսողները զրկուեցան իրենց բնօրրանին մէջ ապրելու իրաւունքէն. մեծ մասը բնաշնչուեցաւ, միւս մասն ալ սփռուեցաւ աշխարհի տարածքին: «Արեւմտահայերէնը այսօր վտանգուած լեզու կը համարուի: Եթէ Նոյնիսկ չընդունինք այդ, լաւ գիտենք, որ շատ մը համայնքներու մէջ արեւմտահայերէնը երկրորդ լեզու է եւ գործածութեան ներ շրջանակ ունի», նշեց կոմիտէի նախագահը:

Ըստ Գիւրճիսեանի, արեւելահայերէնի վիճակը անհամեմատ աւելի լաւ է, որովհետեւ անիկա Հայաստանի եւ Արցախի պետական լեզուն է եւ կը վայելէ պետական հոգածութիւն:

Շար.ը՝ Էջ 8

ՅԱՅՏՆԻ ՀԱՅ ԳԵՂԱՆԿԱՐԻՉՆԵՐ ՅԱԶԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԶԻՆԱՍՏԱՆԻ, ՍՏԵՂԾԱԾ ԵՆ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ԳԵՂԱՆԿԱՐ ՄԸ

Անունի հայ գեղանկարիչներ ստեղծած են միասնական կտաւ՝ բարոյական աշակցութիւն ցուցաբերելու համար Զինաստանի՝ քորոնա ժահրի պայքարին մէջ: Այս ձեռնարկը նախաձեռնած է Նանկիի մականվար ժական համալսարանի փորձեւոր, գեղանկարիչ Գագիկ Աւետիսեանը՝ Հայաստանի Նկարիչներու միութեան օժանդակութեամբ:

Ձեռնարկի բացման արարողութեան ներկայ գտնուած են Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Զոհրապ Մնացականեանը եւ Զինաստանի ժողովրդական Հանրապետութեան դեսպան Թիան Էրլունգ:

Զոհրապ Մնացականեան վստահութիւն յայտնած է, որ Զինաստանի կառավարութեան կողմէ ձեռնարկուող միջոցառումները շատ մօտ ապագային թոյլ պիտի տան յաղթահարելու ստեղծուած իրավիճակը եւ բնականոն հունին վերադարձնելու կէտնքը:

«Ձեռնարկին նպատակն է մեր զօրակցութիւնը եւ քաջալերանքը յայտնել բարեկամ Զինաստանի եւ ինչ ժողովուրդին՝ նոր տիպի քորոնա ժահրին դէմ պայքարին մէջ, այս անգամ՝ մշակութային արտայայտութեամբ: Մեր ժողովուրդներուն միջեւ մշակոյթի տարբերութիւնը, Սի Զիգին

թի տարբեր ճիւղերու եւ տարաբնոյթ ձեռնարկներու միջոցով փոխադարձ կապերը եղած են շարունակական եւ վերընթաց: Մենք առանձնաշատուկ սրտացաւութեամբ կը հետեւինք վարակի այս բռնկման, որ արդէն իսկ բազմաթիւ մարդկային կեանքեր խլած է: Հիացմունքի արժանի է այս մարտահրաւերները դիմակայող չին ժողովուրդին վճռաւորութիւնը», ընդգծած է Մնացականեանը:

Զինաստանի ժողովուրդական Հանրապետութեան դեսպան Թիան Էրլունգը շնորհակալութիւն յայտնած է ձեռնարկին կազմակերպիչներուն եւ՝ նշած, որ այս ձեռնարկը կ'արտայայտէ Հայաստանի աշակցութիւնը Զինաստանի ժողովուրդին:

Դեսպանը շեշտած է, որ այս համաճարակը յանկարծակի բռնկած է, եւ մենք անոր պատրաստ չէինք, բայց Զինաստանի կառավարութիւնը, Սի Զիգին

12 ԱՌԱՆՁՆԱՏՈՒՆԵՐ ԵՒ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՆՈՐ ԸԵՆԸ ԱՐԱՒՆՈՅԻ ՄԷՋ

Արցախի քաղաքաշինութեան նախարարութենէն յայտնեցին, որ «Արցախ ռուց ինվեսթմենթ» իրմատրամին միջոցներով եւ Արցախի կառավարութեան աշակցութեամբ Զաշաթաղի շրջանի Աղաւնոյ գիւղին մէջ Առիւսանի, բնակարանաշինութեան աշխատանքներու ծիրին մէջ, 12 առանձնատուններ եւ դպրոցական նոր շէնք կը կառուցուին, նոյն ծրագիրով ու միջոցներով Շահումեանի շրջանի Զարկաճառ քաղաքին մէջ կը կառուցուին 15 առանձնատուններ:

Բնակարանները կը կառուցուին Իրանէ ներածուած թօթէն նիւթերով՝ մետաղեայ հենքի վրայ, դուրսէն՝ աղիւս: Ընդհանուր 80 մետր մակերեսով 3 սենեականոց բնակարանները պիտի ունենան բոլոր յարմարութիւնները:

Առիւսանը այժմ կը նկատուի Արցախի մեծ շինարարական աշխատանքի վայրերէն մէկը: Նախորդ տարի, բարերար Զրաշեայ Զաղաքեանի աշակցութեամբ, սկսած է մանկական խաղահրապարակին կառուցումը, որուն կը մասնակցին նաեւ դպրոցին աշակերտները:

Դպրոցին նոր շէնքը կը կանգնի նախորդին կողքին: Հիմքերը արդէն պատրաստ են: Ըստ նախագիծին, պիտի կառուցուի միայրակ շէնք մը՝ դպրծեալ մետաղեայ հենքով:

2013-2016 թուականներուն, Աղաւնոյի մէջ, բնակարանաշինութեան առաջին փուլին կառուցուած 50 առանձնատան շինարարութեան զուգահեռ՝ արտաքին ջրագիծով եւ ներքին ցանցով՝ ըմպելի ջրով նոր համակարգ հաստատուեցաւ: Ծրագիրը կը շարունակուի նոր թաղամասին մէջ:

Հաղորդեց, որ աշխատանքներուն կը վերահսկէ քաղաքաշինութեան նախարարութիւնը:

ԱՄԵՆԱՅ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՐԻԿՈՍԸ ԸՆԴՈՒՆԵՑ ՍՈՒՐԻԱԶԱՅ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ ԶԱՄԿՆԵՐԸ

Փետրուար 21-ին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինի մէջ Գարեգին Բ. ծայրագոյն պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը ընդունեց Հայաստանի մէջ ապաստան գտած սուրիահայ ընտանիքներու գաւակները՝ ուղեկցութեամբ «Սուրիահայերու իմնաւորները համակարգող կեդրոն» հասարակական կազմակերպութեան տնօրէն Ծորճ Բարսեղեանի:

Ողջունելով մանուկները՝ Ամենայն Հայոց հայրապետը իր սերն ու օրինութիւնը յայտնեց անոնց եւ իր գնահատանքը՝ անոնց ծնողներուն, ինչպէս նաեւ՝ այն բոլոր կազմակերպութիւններուն, որոնք իրենց զօրակցութիւնն ու օժանդակութիւնը կը ցուցաբերեն Հայաստանի մէջ հաստատուած սուրիահայ ընտանիքներուն:

Նորին սրբօրինակը ցաւով անդրադարձաւ այն իրադարձութիւններուն, որոնց պատճառով խաթարուած է Սուրիոյ մէջ բնակող հայորդիներուն բնակատեղիները ընթացքը եւ պատճառ հանդիսացած է անոնց հարկադրական տեղահանման, սակայն միեւնոյն ժամանակ կարեւոր նկատած է այն հանգամանքը, որ ստեղծուած իրավիճակին մէջ սուրիահայութիւնը իր հայեացքն ու քայլերը ուղղած է դէպի մայր հայրենիք եւ բնակութիւն հաստատած է հայրենի սրբազան հողին վրայ:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ԵՐԵՒԱՆԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ ԳԻՐԵՔԻ ՏՕՆԸ ՆՇԵՑ ԳԻՄՐԻԻ ՄԷՋ

Ամէն տարի 19 փետրուարին համայն հայութիւնը կը նշէ Ամենայն Հայոց բանաստեղծ Յովհաննէս Թումանեանի ծննդեան օրը, որ պետականօրէն յայտարարուած է իբրեւ գիրք նուիրելու օր: Այս տարի Համազգային հայ կրթական եւ մշակութային միութեան Երեւանի գրասենեակը տօնը նշեց Գիւմրիի մէջ: Առաջին այցելութիւնը Գիւմրիի պետական համալսարանն էր: Համալսարանի նախագահ Երանդ Սերոբեան իր շնորհակալական խօսքին մէջ կարեւոր նկատեց օրուան խորհուրդը՝ փաստելով այն ճշմարտութիւնը, թէ որեւէ ժողովուրդ աշխարհին կրնայ ներկայանալ միայն իր պատմութեամբ եւ մշակոյթով:

Յաջորդ այցելութիւնը կատարուեցաւ Ախուրեանի Նիկոլ Աղբալեանի անուան վարժարան, ուր դարձեալ նշելով տօնը՝ նուիրեցինք տարբեր հեղինակներու գիրքեր, որոնք կը հարստացնեն վարժարանին գրադարանը:

Յաջորդ դպրոցը, որ այցելեցինք եւ գրադարանին գիրքեր նուիրեցինք Գիւմրիի Դեւուր Ալիշանի անուան դպրոցն էր:

Օրը աւարտեցինք ՀՅԴ Հիմնադրեալ երիտասարդական կեդրոնին մէջ, ուր տեղի ունեցաւ 2019-ին Համազգայինի Երեւանի գրասենեակի կողմէ տպագրուած գիրքերու՝ Վարդգէս Ահարոնեանի «Անդրանիկ. մարդը եւ ռազմիկը» եւ նոյն հեղինակի «Յովհաննէս Թումանեան. մարդը եւ բանաստեղծը» եւ «Լեւոն Շանթ. մարդը եւ գործը» գիրքերուն շնորհահանդէսը: Շնորհահանդէսին ներկայ էին Գիւմրիի գրողներու միութեան անդամները: Գիրքերը յաւուր պատշաճի ներկայացուցին գրողներ Կարինէ Մարտիրոսեան եւ Արա Արտեան. բանախօսները մէկ անգամ ես նշեցին գիրքի կարեւորութիւնը իրաքանչիւրիս կեանքին մէջ՝ ներկաներուն փոխանցելով հայ մեծերու պատգամները, ինչպէս նաեւ հայրենիք ու հայ մշակոյթ սիրելու եւ եկող սերունդներուն փոխանցելու առաքելութիւնը:

ԱՐՄԵՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆ ԱՐԵՒԻ ԶԱՆ 118 ՓՈՔՐԻԿԻ ԳԻՐԵՐ ՆՈՒԻՐԱԾ Է

Գիրք նուիրելու օրուան առիթով նախագահ Արմէն Սարգիսեան գիրքեր նուիրած է տարբեր մարզերու աւելի քան 118 փոքրիկի:

Օրուան խորհուրդին համահունչ՝ հանրապետութեան նախագահը Gmoji կայքէջի միջոցով գիրքեր նուիրած է տարբեր մարզերու աւելի քան 118 փոքրիկի՝ Տաւուշի մարզի սահմանամերձ Զինարի համայնքի, Արարատի մարզի Սուրենաւան համայնքին մէջ բնակող Յովսէփեաններու բազմազաւակ ընտանիքին, Արմաւիրի մարզի Ավսաշէն համայնքին մէջ բնակող Կարապետեան բազմազաւակ ընտանիքի փոքրիկներուն, որոնց այցելած էր անցեալ տարուան դեկտեմբերին, «Շալէ Գիւմրի»-ի կեդրոնի շահառու փոքրիկներուն, որոնց հանդիպած էր Գիւմրիի իր այցելութեան ընթացքին, ինչպէս նաեւ՝ Հայ օգնութեան ֆոնտի փոքրիկներու աշակցութեան կեդրոնին:

Յայտնեց, որ փետրուար 19-ին՝ բանաստեղծ Յովհաննէս Թումանեանի ծննդեան օրը Հայաստանի մէջ կը նշուի նաեւ իբրեւ գիրք նուիրելու օր:

Հանդիպման ընթացքին վեհափառ հայրապետը հարց ու պատասխանի միջոցով նաեւ տեղեկացաւ մանուկներուն առօրեային, իղծերուն եւ ապագայի հանդէպ անոնց ունեցած ակնկալիքներուն մասին: Ան վստահեցուց, որ Հայ առաքելական սուրբ եկեղեցին պատրաստակամ է օժանդակելու իրենց ազգային ոգիով ներշնչուելու, ինչպէս նաեւ՝ հոգեւոր եւ հասարակական կեանքին մէջ ներգրաւուելու առումով:

Աւարտին, Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը իր բարեմաղթութիւնները յայտնեց ուխտաւոր հայորդիներուն՝ հայցելով, որ Աստուծոյ Սուրբ Աջին հովանիին տակ խաղաղութիւնը վերահաստատուի Սուրիոյ մէջ, եւ Տիրոջ օրհնութիւնը մնայուն ուղեկից հանդիսանայ ամբողջ սուրիահայութեան:

Պատրաստեց՝ ՄԱՐԻՆԱ ՀԱՄԱՄՏԵԱՆ

ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ ԵՒ ԻՐ ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐԸ

ՄԱՍՈՒՆԻ ՀԵՐՈՍԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՀԱՅՐԻԿԻ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐԸ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՆ

Հայոց ազգային եկեղեցական կալուածներն ու հարստութիւնները 1903-ի ամրան եւ աշնան, այս կամ այն կերպով, մասամբ գրաւեցան ռուսական իշխանութիւններուն կողմէ:

Ազգային համայնական դիմադրութիւնը մասամբ յաջողեցաւ սանձել ռուսական իշխանութիւնները:

Հայոց կաթողիկոսին բոլոր խնդրանքները՝ անձամբ Պետերբուրգ երթալու եւ տեսնուելու ցարին հետ, մերժուած էին:

Հայրիկ 12 դեկտեմբեր 1903-ին պաշտօնական խնդրագիր մը գրեց Նիկոլայ Բ. կայսրին, ցոյց տալով ռուսական պետութեան «անարդար եւ շարունակական հարուածները, որ կառավարութիւնը վերջին տարիներս ուղղած է հայ ժողովրդին եւ հայկական եկեղեցու վարչութեան», եւ խնդրեց, որ առանձին ժողով մը գումարուի, որուն մասնակցի նաեւ ինք, եւ քննութեան առնուի յունիս 12-ի օրէնքը, որուն մասին կաթողիկոսը բացատրութիւններ պիտի տար, հաստատելով, որ այդ օրէնքը ոչ միայն չի համապատասխաներ հայ եկեղեցւոյ վիճակին եւ աւանդութեանց, այլեւ վնաս է պետութեան հիմնական շահերուն:

Նորին կայսերական մեծութիւնը բարձրագոյն հրամայել բարեհաճեցաւ՝ մերժել հայոց կաթողիկոսին խնդրանքը:

Սուլթան Համիտի կառավարութիւնը որոշած էր բնաջնջել Սասունի հայութիւնը եւ այդպէսով վերջ տալ հայկական խլրտումներու գլխաւոր օճախի գոյութեան, որ նաեւ կը հանդիսանար ֆետայիներու համախմբման կեդրոնը:

Օսմանեան իշխանութիւնները սկսան նախապատրաստուիլ այդ ծրագիրի իրագործման եւ Սասունը պաշարեցին կանոնաւոր զօրքերով ու քիւրտերով:

Սասունի օգնութեան հասնելու համար ֆետայական խումբեր 1903-ի գարնան անցան ռուս-թրքական սահմանը: Բայց անոնք չյաջողեցան անհրաժեշտ օժանդակութիւն հասցնել Սասուն: Գրեթէ բոլոր խումբերն ալ ճանապարհին կռուի բռնուեցան ռուս սահմանապահներու եւ թրքական ու ջրտական ուժերու հետ եւ չհասան իրենց նպատակին: Միայն Թորգոմի 23 հոգիսնոց ձիաւոր խումբը յաջողեցաւ հասնիլ Սասուն:

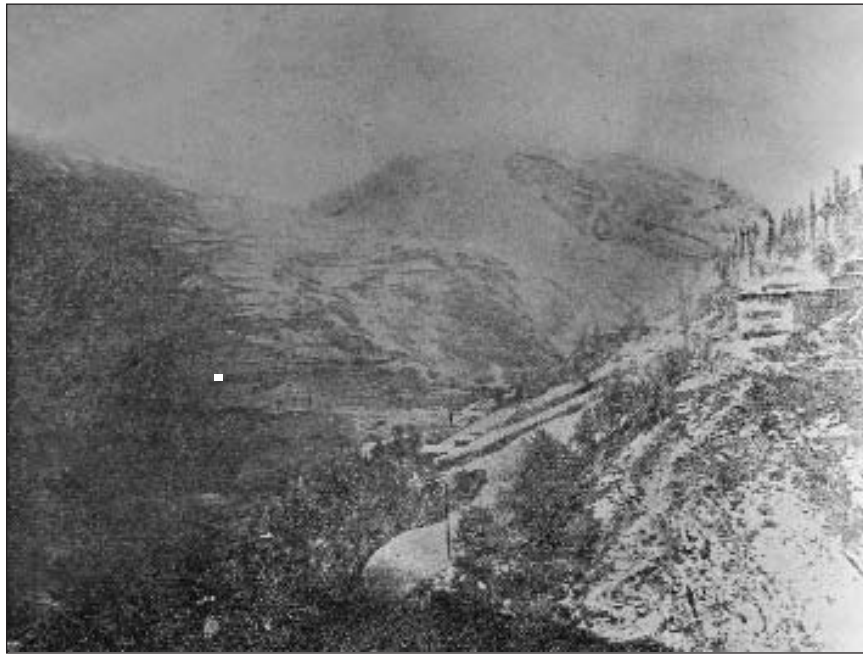
Սասունի Կեփեկուզան գիւղին մէջ 1903-ի աշնան տեղի ունեցաւ ինքնապաշտպանութեան կազմակերպիչներու եւ շարք մը գիւղերու աւազներու ու քահանաներու ժողով: Ընտրուեցաւ զինուորական խորհուրդ: Ինքնապաշտպանութեան ղեկավար ընտրուեցաւ Անդրանիկ:

Չինուորական խորհուրդը սկսաւ նախապատրաստուիլ դիմադրութեան: Ամէն կողմէ շշուկներ կը լսուէին՝ «գարնան կոտորած կայ»:

Քրտական աշիրեթներ 1904-ի գարնան սկիզբը յարձակման անցան Խիւսնքի եւ Խուլքի ուղղութեամբ, բայց ջախջախուեցան:

Թրքական 10 հազարնոց բանակ մը, զինուած՝ թնդանօթներով, եւ ջրտական 5-էն 7 հազար աշիրեթական ուժեր քալեցին Սասունի վրայ:

Բանակի հրամանատարն էր Ալայ բէկ. օգնական՝ Պիթլիսի կուսակալ Ֆարիզ փաշա, իսկ գործողութիւնները կը ղեկավարէր հա-

Կեփեկուզան

միտիէ չորրորդ գունդի հրամանատար Չեքի փաշա:

Սասունի շուրջ 12 հազար հայութիւնը կը պաշտպանէին 200 ֆետայիներ (որոնց մէկ մասը՝ դրսեցի) եւ 700-էն 800 կռուող գիւղացիներ:

Ապրիլ 1-ին սկսաւ օսմանեան բանակի յարձակումը Սասունի վրայ:

Քեօտ Պիսպաշիի զօրագունըը հիւսիսէն, Սեմալի եւ Ղզըլաղաճի ուղղութիւններով յառաջանալով մտաւ Ալիանք եւ Շենիկ: Այդ գիծին պաշտպանութիւնը ստանձնած էր Հրայր Դժոխք: Տափըզ գիւղին մէջ կեդրոնացած Անդրանիկի ջոկատը կը խանգարէր դէպի Կեփեկուզան շարժող թշնամիի յառաջնադաշքը: Իշխանձորի եւ Տալուորիկի պաշտպանական ուժերը կը գլխաւորէր Գեորգ Չաւուշ: Չայի գլուխ կոչուող շրջանը կը պաշտպանէին Հաճի Յակոբ Կոտոյեան, Սեբաստացի Սուրատ եւ Սպաղանաց Մակար:

Ապրիլ 6-ին թշնամի լայնածաւալ յարձակման անցաւ: Հրայր իր մարտիկներով յաջողեցաւ կասեցնել անոր յառաջնադաշքը: Թրքական Նոր ուժեր հասան ճակատ եւ թնդանօթային կրակի տակ գրոհի անցան: Հայկական պաշտպանական յառաջապահ դիրքերը խորտակուեցան: Հրայր կրակի տակ գտնուող գիւղերու ժողովուրդը հաւաքելով նահանջեց Կեփեկուզան:

Ապրիլ 13-ին թշնամի գերակշիռ ուժերը յարձակման անցան Կեփեկուզանի ուղղութեամբ: Հրայր իր ընկերներով փորձեց փակել անոնց ճանապարհը: Սեպուի վիրաւորուեցաւ: Հրայր յաջողեցաւ Սեպուիւն ազատել, բայց մահացու վիրաւորուեցաւ ճակատէն եւ ինկաւ: Օգնութեան հասան Անդրանիկի զինուորները, որոնք Հրայրն ու միւս զոհերը թողեցին Կեփեկուզանի Սուրբ Կարմրաւոր եկեղեցւոյ բակին մէջ, Աղբիւր Մերձիկ կողքին:

Ապրիլ 14-ին եւ 15-ին Մերկեր գիւղին շուրջ կատաղի կռիւներ մղուեցան: Թշնամիի յառաջնադաշքը կասեցուեցաւ:

Ապրիլ 15-ին թշնամին Նոր յարձակում չղթայագերծեց եւ մօտե-

ցաւ Կեփեկուզանի:

Ապրիլ 19-ին, թնդանօթակային կրակի տակ թշնամի զօրքերը Նոր գրոհի անցան:

Հերոսաբար դիմադրող հայերը, զինամթերքը սպառելու պատճառով քաշուեցան Կեփեկուզանէն եւ Ալունգայէն, եւ ապրիլ 22-ին թշնամին մտաւ Կեփեկուզան:

Անհաւասար մարտեր մղելով ֆետայիները ապահովեցին անզէն ժողովուրդին նահանքը դէպի Մշոյ դաշտ:

Թրքական բանակը եւ ջրտական զինուած ջոկատները կոտորեցին Եօթէն ութ հազար հայ եւ աւերեցին ու կողոպտեցին 42 գիւղ:

Սասունի բարձր լեռներէն հնչած հայրենիքի ազատութեան ձայները արձագանգ գտան ամենուրեք:

«Դարձեալ փայլեց Սասնոյ գլխին ազատութեան դրօշակ»:

Անգլիա, Ֆրանսա եւ ապա Ռուսիա միջամտեցին այն ժամանակ, երբ արդէն Սասուն ինկած եւ հազարաւոր հայեր ջարդուած էին:

Սուլթան Համիտ ընդունեց հաշտարար քննիչներ դրկելու առաջարկը: Եւ երբ երեք պետութեանց ներկայացուցիչները Մուշ հասան, իրենք զիրենք կատարուած իրողութեան առջեւ գտան:

Կառավարութիւնը փորձեց սասուկցիները վերաբնակեցնել Մշոյ դաշտին մէջ, բայց չյաջողեցաւ:

Սասունի կոտորածները խոր վիշտ պատճառեցին հայոց Հայրիկին: Հիմնուելով Սասունի արիւնտտ հաշուեյարդարներու փաստին վրայ, կաթողիկոսը յատուկ կոնդակներով պաշտօն յանձնեց Իրանա-Ննդկաստանի առաջնորդ Սահակ եպիսկոպոս Այվատեանի, եւ-

Սասունի Սեմալ գիւղը

րուպայի առաջնորդ Գեորգ եպիսկոպոս Իւթիւճեանի եւ Ամերիկայի առաջնորդ Յովսէփ եպիսկոպոս Սարաճեանի, որ յանուն իրեն՝ դիմէն Եւրոպայի եւ Ամերիկայի պետական շրջանակներուն, խնդրելով Պերլինի 61-րդ յօդուածի գործարդութիւնը:

Պատուիրակութիւնը ընդունուեցաւ միայն Ֆրանսայի նախագահ Եմիլ Լուպէէն, որ լսեց հայ երեք հոգեւորականները եւ խորին ցաւակցութիւն յայտնեց հայոց վիճակին համար: Անգլիոյ Էտուըրտ Է. թագաւոր մերժեց ընդունիլ հայ հոգեւորականները: Իսկ Միացեալ Նահանգներու նախագահ Թեոտոր Ռուզվելթ, ընդունելով պատուիրակութիւնը, ամենամեծ համակրութիւն յայտնեց Հայոց դատին նկատմամբ, բայց հասկցուց, որ իր կառավարութիւնը չի կրնար միջամտել, քանի որ իր ստորագրութիւնը չկայ Պերլինի դաշնագիրին տակ:

Պատուիրակութիւնը ձեռնունայն վերադարձաւ եւ Հայրիկ ու հայութիւն, կրկին եւ աւերորդ անգամ մը եւս հիասթափութեան մատնուեցան:

Հայրիկ 14 մայիս 1904-ին շնորհաւորական հեռագիր ուղարկեց Պետերբուրգ՝ Նիկոլայ Բ. կայսրին, անոր թագադրութեան տարեդարձին առիթով:

Նորին կայսերական մեծութիւնը բարեհաճեցաւ պատասխանել. «Շնորհակալ եմ ի սրտէ վասն աղօթից եւ շնորհաւորութեան Ձերոց»:

Եկեղեցական կալուածներու գրաւման ժամանակաշրջանին, ամբողջ տարի մը Հայրիկ փակուած մնաց Էջմիածնի մէջ:

Հայրիկ 25 յուլիս 1904-ին բարեհաճեցաւ օղափոխութեան համար ձի հիծնել եւ շրջագայութեան ելլել: Վեհափառին կ'ուղեկցէին Եղիշէ ծայրագոյն վարդապետ Մուրատեան, Կորին վարդապետ Սահակեան, Ճեմարանի տեսուչի օգնական Սկրտիչ Ղազարեան, Խորեն Խորիմեան եւ Վաղարշապատի գաւառին գործակալը:

Հայրիկ առաջին հերթին այցելութիւն տուաւ Վաղարշապատի

Տալուորիկ

շրջանի Աղաւա-տուն գիւղի ժողովուրդին: Աղաւա-տուն պատմական հին գիւղ է, ուր կը գտնուին Սուրբ Գեորգ, Սուրբ Մարիամ Աստուածածին եւ Շիրանաւոր եկեղեցիներու աւերակները եւ իշխանական մատուռ-դամբարան, իսկ շրջակայքը՝ Սուրբ Կարապետ եւ Կարմրաւոր եկեղեցիներու աւերակները: Շահ Աբասի 1604-ի բռնազաղթին ժամանակ գիւղը ամայացած էր եւ 1828-1829-ին վերաբնակեցուած խոյեցի հայերով:

Հրայր Դժոխք

Աղաւատուն գիւղին մէջ հանգստանալէ ետք Հայրիկ ճամբայ ելաւ դէպի Կոշ:

Կոշ, Արշակունիներու պատմական Կուաշ աւանը, կը գտնուի Արագածի լանջերուն, 1250 մետր բարձրութեան վրայ, Աշտարակէն 18 քիլոմետր արեւմուտք: Ունի գեղեցիկ բնութիւն, գուլալ աղբիւրներ եւ մեծ առու, որ սկիզբ կ'առնէ Ամբերդի գետակէն եւ գիւղին մէջ կը թափի ջրվէժներով: Գիւղէն հրաշալի տեսարան կը բացուի դէպի Մասիս եւ Արաքս հովիտը: Կոշի մէջ կան բազմաթիւ հնութիւններ եւ խաչքարեր: Հին վանքին տեղը Սուրբ Ստեփանոս եկեղեցին է, ուր կը գտնուի Սուրբ Գեորգ գերեզմանը եւ նշանաւոր ուխտաւորի է: Գիւղին հիւսիս-արեւմտեան կողմը Իւանէ Արդութեանի օրով շինուած եկեղեցւոյ աւերակներն են եւ բազմաթիւ քարայրներ, ուր անցեալին մեծ բազմութիւն ապրած է. քարայրներուն մէջ կան կարասներ եւ կրաշէն հորեր՝ ցորեն եւ պաշարեղէն պահելու համար:

Կոշ գիւղին մէջ շաբաթ իրիկուն՝ կիրակմուտքը անցընելէ ետք Հայրիկ կիրակի առաւօտ ներկայ եղաւ սուրբ պատարագին: Կեսօրւան ճաշէն ետք, երեկոյեան դէմ Հայրիկ գիւղին ամբողջ ժողովուրդը իր մօտ կանչեց եւ սրտբաց գրոյց ունեցաւ բոլորին հետ:

Հայրիկ մխիթարեց գիւղացիները, յորդորեց գանոնք սիրով ըլլալ իրենց դրացիներուն հետ, կռիւի ու տարածայնութեան տեղիք չտալ, մաքուր պահել սերմն ու վաստակը անարդար ազահութեամբ ձեռք բերուածէն, ուսում սիրել, հաւասար իրաւատել եւ խնամքի առարկայ դարձնել իրենց կիներն ու մայրերը, որոնք բացի զաւակ բերելու եւ մեծցնելու ծանր աշխատանքէն, հաւասարաջափ կը բաժնեն տղամարդոց դաշտային եւ տնային աշխատանքները:

Սասուկցիներ Անտոք լեռան լանջերուն, այծերը կթելու ընթացքին

Ժողովուրդը ոգեւորուած խօսեցաւ կաթողիկոսին հետ, ջերմօրէն համբուրեց անոր աջը եւ ուրախ ու գոհ սրտով ցրուեցաւ իւրաքանչիւրը դէպի իր տունը:

Յաջորդ օր, երկուշաբթի առաւօտ Հայրիկ մեկնեցաւ դէպի Թալիշ (Արուճ):

Թալիշ (որ 1970-ին վերանուանուեցաւ իր պատմական Արուճ անունով) կը գտնուի Կոշէն 11 քիլոմետր արեւմուտք, 1220 մետր բարձրութեամբ ընդարձակ սարահարթի մը վրայ: Գրիգոր Մամիկոնեան Է. դարուն սկիզբը կառուցած է հոյակապ եւ հսկայական մեծութիւն ունեցող Սուրբ Գրիգոր (Արուճի Կաթողիկէ) տաճարը, որ մեծ տպաւորութիւն կը ձգէ այցելուին վրայ: Գիւղին մէջ կան բազմաթիւ հնութիւններ եւ ամրոց, Մամիկոնեան պալատի աւերակներ, ուրիշ շինութիւններու մնացորդներ եւ ընդարձակ գերեզմանատուն: Սուրբ Աստուածածին եկեղեցին կառուցուած է ԺԹ. դարուն:

Հայրիկ գիւղին հնութիւնները դիտելէ եւ քանի մը ժամ հանգստանալէ ետք այցելեց եկեղեցի, պատմական տաճարին մէջ ընդունեց ժողովուրդը, խրատեց եւ մխիթարեց գանոնք եւ անհազին բազմութեան ոգեւորուած ցոյցերով ճամբայ ելաւ դէպի Խզնաուզ:

Խզնաուզ (ներկայիս՝ Արագած գիւղ) կը գտնուի Վաղարշապատէն հիւսիս-արեւմուտք եւ այգիներով շրջապատուած է. կան ամրոցի աւերակներ: Գիւղացիք խոյեցի վերաբնակիչներ են:

Խզնաուզէն Հայրիկ ուղղուեցաւ Գրամփա (այժմ՝ Ծիածան գիւղ), ուր կը գտնուին Սուրբ Աստուածածին եկեղեցւոյ աւերակները: Գիւղացիք Արեւմտեան Հայաստանէն եւ Պարսկաստանէն վերաբնակիչներ են:

Հայրիկ գիշերեց Գրամփայի մէջ եւ երեքշաբթի առաւօտ վերադարձաւ Սուրբ Էջմիածին:

ԴԱՅՈՒԿԱՐԸԱՒ. ՓՈՔՐ
ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ԱՆՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ԼԻՔԱՆԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ՝ 9 ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Լիբանանի դահուկարշափ տողը եւ աղջկանց խումբը միջազգային բաւական կարեւոր իրադրոճում մը կատարեց, երբ 2020-ի փոքր երկիրներու դահուկարշափի ախոյեանութեան գրաւեց երկրորդ դիրքը, անոր մասնակցած 9 երկիրներուն մէջ:

Ռումանիոյ Պրասոլ քաղաքին մէջ տեղի ունեցած այս մրցաշարքին Լիբանան իր մասնակցութիւնը բերաւ 9 մարզիկով (5 տղաք եւ 4 աղջիկներ):

Յիւրընկալ երկիրը գրաւեց առաջին դիրքը, մինչ Կիպրոս հանդիսացաւ երրորդ:

Նշենք, որ այս ախոյեանութիւնը Լիբանանի համար եղաւ պատրաստուելու շատ լաւ առիթ, մարտին Նորվեկիոյ մէջ կատարուելիք աշխարհի դահուկարշափի կրտսերներու ախոյեանութեան համար:

ԼԻՔԱՆԱՆԵԱՆ ՖՈՒԹՊՈԼ

1 ՄԱՐՏԻՆ ԿԸ ՍԿՍԻ ԿՐՏՄԵՐՆԵՐՈՒ ԱՆՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Լիբանանի ֆութպոլի ֆետերասիոնը հաղորդագրութեամբ մը Նշեց, որ կիրակի, 1 մարտին կը սկսի Լիբանանի կրտսերներու ախոյեանութեան 2019-2020 տարեշրջանը՝ մասնակցութեամբ 16 խումբերու:

Կիրակի օր տեղի կ'ունենան եօթը մրցումներ, մինչ վերջին մրցումը կը կատարուի երկուշաբթի, 2 մարտին:

Կիրակի օր տեղի կ'ունենան Նաեւ աղջկանց ֆութպոլի ախոյեանութեան, 7-րդ հանգրուանի մրցումները:

Իսկ, ուրբաթ, 28 եւ շաբաթ, 29 փետրուարին կը կատարուին աղջկանց 15 տարեկանէն վար ախոյեանութեան 13-րդ հանգրուանի մրցումները:

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԸ ՏՊԱՒՐՈՒԱԾ՝ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆԻ ԽԱՂՈՎ

Հայաստանի ֆութպոլի ազգային հաւաքականին միջնապահ Յենրիխ Մխիթարեան Նախորդ շաբաթավերջին Լեչէի դէմ կատարուած մրցումին («Քալչիօ», 25-րդ) ճանչցուեցաւ մրցումին լաւագոյն ֆութպոլիստը:

Այս լուրը հաղորդեց անոր ակումբին՝ Ա. Եւ. Ռոմայի մամլոյ քարտուղարութիւնը:

Մխիթարեան այս մրցումին նշանակեց կոլ մը եւ դարձաւ կոլի փոխանցման (**եսիսթ**) հեղինակ:

Իտալական հանրաժանայթ մարզական օրաթերթեր մեծապէս անդրադարձան անոր խաղարկութեան եւ հմտութեան՝ գրելով, որ մեծապէս տպաւորուած են այս մարզիկով:

Ըստ կարգ մը մարզաթերթերու, անոր ակումբը ցարդ իր փորձերը չէ դադարեցուցած անոր ստորագրութիւնը Արսենալէն գնելու:

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՖՈՒԹՊՈԼ

ՇԱՐՔ ՄԸ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՆ ԴՈՒՓԱԿ

Իտալիոյ մարմնակրթութեան Նախարարութեան հաղորդագրութեամբ մը Նշեց, որ երկրին մէջ կատարուելիք շարք մը մրցումներ պիտի ըլլան դմփակ՝ «Քորոնա» ժահրին պատճառով:

Կարգ մը մրցումներ արդէն իսկ Նախորդ շաբաթավերջին լետածուեցան:

Պնկփակ մրցումներուն կարգին պիտի ըլլայ Նաեւ այս շաբաթավերջին կատարուելիք Եովսեթուս - Իսթեր Միլան գագաթի ճակատումը՝ Իտալիոյ ֆութպոլի ախոյեանութեան «Քալչիօ»-ի գծով:

Պնկփակ պիտի ըլլայ Նաեւ վաղը տեղի ունենալիք Իսթեր Միլան - Լուտոկորեց «Եւրոպայի իկկա»-ի մրցումը:

Նշենք, որ մինչեւ երկ Իտալիոյ մէջ «Քորոնա»-ին պատճառով մահացան իրիզ անձեր, եւ անելի քան 200 անձեր փոխադրուեցան հիւանդանոց:

ՊԱՍԵՆԹՊՈԼ

ԱՒԵԼԻ ՔԱՆ 4176 ԵՐԿՍԵՈ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐ ՊԻՏԻ ՄԱՆԱԿՑԻՆ ԼԻՔԱՆԱՆԻ ՏԱՐԻՔԱՅԻՆ ԱՆՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ

2018-2019 տարեշրջանին Լիբանանի պասքեթպոլի ֆետերասիոնը առաջին անգամ ըլլալով կազմակերպեց Լիբանանի պասքեթպոլի տարիքային ախոյեանութիւնը, որուն իրենց մասնակցութիւնը բերին անելի քան երեք հազար երկսեռ մարզիկներ:

Այս Նախածեռնութեան արձանագրած յաջողութեան ետք ֆետերասիոնը պիտի կազմակերպէ 2019-2020 տարեշրջանի ախոյեանութիւնը, որուն պիտի մասնակցին, անելի քան 4176 երկսեռ մարզիկներ: Մասնակցող խումբերուն թիւը պիտի ըլլայ շուրջ 350 (10, 12, 14, 16 եւ 18 տարեկան):

Լիբանանի պասքեթպոլի ֆետերասիոնի Նախագահ Աբրահմ Հալապի յոյս յայտնեց, որ այս ախոյեանութիւնը եւս կը պսակուի մեծ յաջողութեամբ:

ԹԵՆՈՒՆՏՕ

ԽՐՈՒԱԹԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՒՄԲԻ ԵՒ ՄՈՐ ԼԱ ՍԱԼ ԱԿՈՒՄԲԻ ՄԻԱՅԵԱԼ ԲԱՆԱԿՈՒՄ

Շաբաթակիցի Լիբանան ժամանեց Խրուաթիոյ թենուանտոյի ազգային խումբը, որ շաբթուան մը տեւողութեամբ բանակում մը կատարեց Մոն լա Սալ ակումբին հետ:

Յիւր կազմին մէջ են բաւական անուանի մարզիկներ, որոնք միջազգային ախոյեանութիւններու եւ մրցաշարքերու, ինչպէս Նաեւ ողիմպիական խաղերուն տիրացած են տարբեր տեսակի մետալներու:

Լիբանան գտնուելուն առիթով, Խրուաթիոյ պատկերակրութիւնը Նաեւ տեսակցութիւններ ունեցաւ Լիբանանի թենուանտոյի ֆետերասիոնի Նախագահ Հալապ Չարիֆի եւ

Կիրակութիւնը Նաեւ տեսակցութիւններ ունեցաւ Լիբանանի թենուանտոյի ֆետերասիոնի Նախագահ Հալապ Չարիֆի եւ

Մոն լա Սալի Նախագահ ու միջազգային ողիմպիական դասախօս Ժիան Սալամի հետ:

ՃԱՏՐԱԿ

ՄԱՄԻԿՈՐ ՂԱՐԻՔԵԱՆ ՏԻՏՂՈՍԱԿԻՐ՝ ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ ՄԷՋ

Հայաստանի Ներկայացուցիչ Մամիկոն Ղարիբեան, որ իր մասնակցութիւնը բերաւ Նորվեկիոյ մէջ տեղի ունեցած ճատրակի «Քրաքերօ Ռիգորթ» միջազգային մրցաշարքին, հանդիսացաւ տիտղոսակիր:

16 տարեկան պատանի ճատրակ խաղացողը առաջին 6 հանգրուաններուն արձանագրեց Նոյնքան յաղթանակ, իսկ վերջին երեքին՝ Նոյնքան հաւասարութիւն:

Ան այսպիսով ամբողջացուց **կրանտ-մասթըր**ի կոչումը, ինչպէս Նաեւ 28 կէտով բարելաւեց իր անհատական մրցանիշը:

Նշենք, որ Հայաստանի միւս Ներկայացուցիչները եւս, որոնք լաւ արդիւնքներ ձեռք ձգեցին, զգալիօրէն բարելաւեցին իրենց անհատական վարկանիշերը:

ՃԱՏՐԱԿ. «ԱՅՐՈՖԼՈՒԹ-ՕՓԸՆ» 2020-Ի ՄՐՑԱՆԱՐԸ.

ՀԱՅԿ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ԿՐԵՅ

Մոսկուայի մէջ (Ռուսիա) տեղի ունեցող «Այրօֆլոթ-օփըն» 2020-ի ճատրակի միջազգային մրցաշարքի 6-րդ հանգրուանի հանդիպումներուն իրենց կատարած ճակատումներուն հաւասարութիւններ արձանագրեցին Մանուէլ Պետրոսեան, Գաբրիէլ Սարգսեան, Շանթ Սարգսեան, միայն Հայկ Մարտիրոսեան պարտուեցաւ:

Այժմ Ա. մրցաշարքին մէջ Հայաստանի Ներկայացուցիչներուն մէջ լաւագոյն արդիւնքը արձանագրած է Մանուէլ Պետրոսեան (4,5 կէտ), որ առաջին դիրքին վրայ գտնուող մասնակիցէն ետ կը մնայ կէս կէտով:

Բ. մրցաշարքին գծով յաղթանակ արձանագրեց միայն Յովկի Հայրապետեան: Տիգրան Յարութիւնեան, Աննա Սարգսեան, Էլիսա Դանիլեան եւ Լիլիթ Սկրտչեան հաւասարութիւններ արձա-

նագրեցին:

6-րդ հանգրուանէն ետք, այժմ, Յարութիւնեան եւ Հայրապետեան 5-ական կէտով յառաջատարներն են:

Նշենք, որ մրցաշարքին կը մասնակցին 74 ճատրակ խաղացողներ, մինչ անոր մրցանակային ֆոնտը կը կազմէ 140 հազար եւրօ:

«ԷՆ. ՊԻ. ԷՅ.»

ՈՒԻՉԸՐՏԾ ՊԱՐՏՈՒԵՑԱԻ, ՀԱԿԱՌԱԿ ՊՐԵՏԼԻ ՊԻԼԻ ՆՇԱՆԱԿԱԾ 55 ԿԷՏԻՆ

«ԷՆ. ՊԻ. Էյ.»-ի պասքեթպոլի ախոյեանութեան ծիրին մէջ երկ տեղի ունեցած ութ ճակատումներէն երկուքը աւարտեցան երկարածուումէն ետք:

Ուաշինկթընի մէջ Ռիպըրտ, երկարածուումէն ետք, 137-134 արդիւնքով պարտութիւն մը կրեց իր հիւրէն՝ Միլուոքի Պաքսէն: Այս վերջինը ցարդ կը հանդիսանայ միակ խումբը, որ ապահոված է **փլեյ-օֆ**ի մրցումներու իր տոմսը:

Զրիս Միլուոքս (Պաքս) նշանակեց 40 կէտ, մինչ Պրետլի Պիլ (Ռիպըրտ)՝ 55:

Շաբ.ը՝ Էյ 10

Պրետլի Պիլ

«ՉԵՄՓԻԸՆ2-ԼԻԿ»

- ՉԵԼՍԻ - ՊԱՅԵՐՆ ՄԻՒՆԻՒՆ՝ 0-3 - ՆԱՓՈԼԻ - ՊԱՐՄԵԼՈՆԱ՝ 1-1

Երեկ գիշեր «Չեմփիընզ-լիկ»-ի ֆութպոլի մրցաշարքի 1-16-րդ հանգրուանի երթի ծիրին մէջ կատարուեցան երկու մրցումներ:

Չելսի 3-0 արդիւնքով պարտութիւն մը կրեց իր հիւրէն՝ Պալերն Միլնիխէն, մինչ Պարսելոնա 1-1 արդիւնքով հաւասարութիւն մը արձանագրեց Նափոլիի դաշտին վրայ:

Նափոլի - Պարսելոնա մրցումէն

Չելսիէն կարմիր քարտ ստացաւ Մարքոս Ալոնսօ (83-րդ), մինչ Պարսելոնայէն՝ Արթուրօ Վիտալ (89-րդ):

Իսկ այսօրուան մրցումներուն Լիոն կը հիւրընկալէ Եուվսեթուսը, մինչ Ռէալ Մատրիտ՝ Մանչեսթըր Սիթին: Երկու մրցումներն ալ պիտի սկսին ժամը 22:00-ին (Պրիլոլի ժամանակացոյցով):

ԹՐԵԱԿԱՆ ՖՈՒԹՊՈԼ

ՖԵՆԵՐՊԱՀՉԷԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՅԱՐԶԱԿԵՑԱԻ ԻՐ ԽՈՒՄԲԻՆ ՀԱՄԱԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Թ ու ր ք ի ո յ

ֆութպոլի ախոյեանութեան 23-րդ հանգրուանի մրցումներուն ծիրին մէջ, Ֆեներպահչէ 3-1 արդիւնքով պարտութիւն մը կրեց իր հիւրէն՝ Կալաթասարայէն:

Մ ր ց ու մ ի ն
աւարտէն ետք
Ֆեներպահչէի
համակիրները
հալոյեցին
իրենց ակումբին
Նախագահ՝ Ալի
Բոչին, չկարենալով մարսել այս պարտութիւնը:

Իր կարգին, Ալի Բոչ չհանդուրժեց այդ հալոյայնքները եւ պատուով **թրիպիւնէն** վար ցատկելով յարձակեցաւ իր ակումբի համակիրներուն վրայ:

ՅԱՒԵՐԺ ՅԻՇԵԼՈՒ ԽՈՍՏՈՒՄՈՎ՝

ԼՈՍ ԱՆՃԵԼԸՍԻ ՄԷՋ ՎԵՐՋԻՆ ՀՐԱԺԵՇՏԸ ՏՈՒԻՆ ՔՈՊԻ ԵՒ ՃԻԱՆՆԱ ՊՐԱՅԸՆԹՆԵՐՈՒՆ

Երեկ՝ երեքշաբթի, Լոս Անճելըս Լէյքըրզի «Սթեփըլզ» մարզահամալիրին մէջ տեղի ունեցաւ ակումբին անուանի անցեալի պասքեթպոլիստ Զոպի Պրայնթի յիշատակին նուիրուած իրաժէշտի հանդիսութիւնը:

Ուղղաթիւ արկածի իբրեւ հետեւանք մահացած 41 տարեկան Պրայնթի եւ անոր 13 տարեկան աղջկան՝ Ճիաննայի ոչ իրապարակային, զուտ ընտանեկան յուղարկաւորութիւնը կատարուած էր 7 փետրուարին: Մամուլը այս մասին տեղեակ եղած էր քանի մը օր ետք:

Նշենք, որ ուղղաթիւի արկածը տեղի ունեցած էր 26 յունուարին:

Հրաժէշտի հանդիսութեան ընթացքին յուզիչ ելոյթ մը ունեցաւ, անցեալի անուանի պասքեթպոլիստ Մայքլ Ճորտն, որ իր ամբողջ խօսքին ընթացքին լացաւ:

Զոպի Պրայնթի յիշատակը յաւերժ յիշելու խոստումով, հազարաւոր համակիրներ իրենց յարգանքի տուրքը մատուցեցին: Անոնք մարզահամալիրին շուրջ գետեղեցին 33,643 կարմիր վարդեր: Ան, 20 տարուան իր արիեստաւարտ ասպարէզին ընթացքին նշանակած էր՝ Նոյնքան կէտ:

Յուզիչ ելոյթ մը ունեցաւ Նաեւ Զոպիի կինը՝ Վանեսսա Լէյն-Պրայնթ:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՆԱԽԿԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ՀՈՒՄՆԻ ՄՈՒՊԱՐԱՔ ՄԱՀԱՑԱԻ

Երեկ մահացաւ Եգիպտոսի նախկին նախագահ Դուսւնի Մուպարաբ: Ան 91 տարեկան էր:

Երկիրի չորրորդ նախագահը Եգիպտոսը ղեկավարած է երեք տասնամեակներ՝ 1981-էն մինչեւ 11 փետրուար 2011՝ իր պաշտօնականութիւնը:

Անոր իշխանութիւնը տապալեցաւ «Արաբական գարուն»-ի ծիրին մէջ ծագած բողոքի ցոյցերու եւ անկարգութիւններուն ընթացքին:

2012-ին ան ցկեանս բանտարկութեան դատապարտուեցաւ ցոյցերու ընթացքին ցուցարարներու վրայ կրակ բանալու հրաման տալուն համար, սակայն մարտ 2017-ին դատարանը զինք արդարացուց, եւ Մուպարաբ ազատ արձակուեցաւ:

Անոր դէմ կայացած միակ վճիռը կը վերաբերի «Աիրամ» հրատարակչական տան նուերներուն: Սակայն հաշուի առնուեցաւ բանտարկութեան այն ժամանակը, որ ան անցուց հետաքննութեան ընթացքին, ուստի ազատ արձակուեցաւ:

Վերջին տարիներուն Մուպարաբ կ'ապրեր իր ընտանիքին հետ մէկուսի՝ հեռու մնալով մամուլի հետ բոլոր հաղորդակցութիւններէն:

Մուպարաքի մահուան առիթով Եգիպտոսի մէջ եռօրեայ սուգ յայտարարուեցաւ:

«ՄԻԱՅԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՁ «ՔՈՐՈՆԱ» ԺԱՀՐԻՆ ԱՌՆՁՈՒՄԸ ԻՐԱՎԻՃԱԿԸ ՎԵՐԱՀՄԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ Է»

Կ'ԸՍԷ ԹՐԱՍՓ

Միացեալ Նահանգներու նախագահ Տանըլտ Թրամփի վարչակազմը Զոնկրտէն յաւելեալ 2,5 միլիառ տոլար խնդրած է «Ջորոնա» ժաիրին դէմ պայքարելու համար: «Տը Դիլ» կը հաղորդէ, որ այս մասին իր յայտարարութեան մէջ Նշած է Սպիտակ տան վարչական-պիտօնական վարչութիւնը:

«Այսօր վարչակազմը Զոնկրտէ կ'ուղարկէ 2,5 միլիառ տոլարի լրացուցիչ ֆինանսաւորման ծրագիր մը, որ պիտի արագացնէ պատուաստանխօթ մշակման հոլովոյթը, պիտի աջակցի պատրաստութեան եւ արձագանգման, ինչպէս նաեւ անխորժեշտ նիւթերու եւ սարքաւորումներու ձեռքբերման», պարբերականը կը մէջբերվ վարչութեան ներկայացուցիչին յայտարարութիւնը:

Թրամփ, իր կարգին, յայտարարած է, որ Միացեալ Նահանգներու մէջ «Ջորոնա» ժաիրի առնչուած իրավիճակը վերահսկողութեան տակ է:

Ըստ անոր՝ Միացեալ Նահանգներ կպպի մէջ է բոլոր երկիրներուն հետ:

Սպիտակ տան ղեկավարը աւելցուցած է, որ Զիւանդութիւններու վերահսկման եւ կանխարգիլման կեդրոնը Առողջապահութեան համաշխարհային կազմակերպութեան հետ կ'աշխատի այդ հարցի շուրջ:

24 փետրուարի դրութեամբ Միացեալ Նահանգներ հասած 14 անձի մօտ յայտնաբերուած է «Ջորոնա» ժաիր:

«ԼԻՊԻՆՆ ՕՐԱԿԱՆ 60 ՄԻԼԻՈՆ ՏՈԼԱՐ ԿԸ ԿՈՐՄՆՅՆԷ ԻՐ ՔԱՐԻՒԴԻ ԱՐՏԱԾՄԱՆ ԴԷՄ ԱՐԳԵԼՔԻՆ ՊԱՏՃԱՌՈՎ»

Կ'ԸՍԷ ՊՈՐԵԼ

Եւրոպական քարիւղային արգելքը կը թուլացնէ Լիպիոյ տնտեսութիւնը, որ օրական 60 միլիոն տոլար կը կորսնցնէ՝ քարիւղը Եւրոպական Միութեան վաճառելու անկարելիութեան պատճառով: ԹԱՍՍ կը հաղորդէ, որ այս մասին յայտարարած է Եւրոպական Միութեան արտաքին եւ ակվտանդութեան քաղաքականութեան գերագոյն ներկայացուցիչ Ճոզեփ Պորել՝ Միութեան արտաքին գործոց նախարարներու հանդիպումին ընթացքին:

«Ջարիւղային արգելքը կը տկարացնէ Լիպիոյ տնտեսութիւնը, որ օրական 60 միլիոն տոլար կը կորսնցնէ Եւրոպական Միութեան քարիւղ վաճառելու անկարելիութեան պատճառով: Եւրոպական Միութեան ամբողջ օժանդակութիւնը, որ կը տրամադրուի այդ երկիրին, կը կազմէ 600 միլիոն եւրօ, ինչ որ համարժեք է քարիւղի 10 օրուան վաճառքին», ըսած է ալ:

Պորել աւելցուցած է, որ Լիպիոյ մէջ ստեղծուած է «շատ, շատ վատ» իրավիճակ, իսկ զինադադարի շուրջ համաձայնութիւնը ամենուրեք կը խախտուի:

«Ես տակաւին նոր նամակ ստացայ ՄԱԿ-ի ընդհանուր քարտուղարի յատուկ ներկայացուցիչ Դասսան Սալամէէի, որուն մէջ կը բացատրուի, որ զինադադար չի գործեր, զինադադարի շուրջ համաձայնագիրը ամենուրեք չի յարգուի,ր, նոյնը կը վերաբերի նաեւ այդ երկիրին զենքի մատակարարումներու արգելքին», յայտնած է Եւրոպական Միութեան արտաքին քաղաքականութեան բարձրագոյն յանձնակատարը:

ՄԻԱՃԱԳԱՅԻՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԵՆՔԷ

«ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐԸ «ՔՈՐՈՆԱ» ԺԱՀՐԻ ՊԱՏՃԱՌՈՎ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՈՒՆԻՆ ԴԱԳՐԵՑՆԵԼՈՒ ՇԵՆԿԵՆԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆԸ»

ԸՍՍԻ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

Եւրոպական միութեան անդամ երկիրները իրաւունք ունին, Շենկենեան օրէնսգիրքին համապատասխան, դադրեցնելու մարդոց ազատ տեղաշարժը եւ «Ժամանակաւոր կերպով վերականգնել սահմանային վերահսկողութիւնը «Ջորոնա» ժաիրին՝ հանրային առողջութեան սպառնալիքներու պատճառով»: Այս մասին յայտարարեց Եւրոպական յանձնաժողովի բանքեր Տանա Սփիւնանթ:

«Սակայն, Եւրոպական յանձնաժողովին տեսակետով, որեւէ նման գործողութիւն պէտք է հիմնուի գիտական գնահատումներու վրայ եւ պէտք է համակարգուի Եւրոպական Միութեան մակարդակով», ըսաւ ան:

Աւստրիոյ մամուլոյ գործակալութիւնը՝ վկայակոչելով Թիրոլի Նահանգապետ Կոնլթեր Փլաթերը, կը հաղորդէ, որ Աւստրիոյ արեւմտեան Թիրոլ դաշնակցային երկրամասին մէջ «Ջորոնա» ժաիրով վարակման երկու հաստատ դէպքեր արձանագրւած են: Վարակուածներէն մէկը, նախնական տուեալներով, եկած է Իտալիոյ Լոմպարտիա հիւսիսային շրջանէն:

Միւս կողմէ՝ Իտալիոյ քաղաքացիական պաշտպանութեան բաժանմունքի ղեկավար Անճելօ Պորելի յայտնած է, որ Իտալիոյ մէջ «Ջորոնա»-ով վարակուածներուն թիւը հասած է 283-ի, իսկ մահացածներունը՝ 8-ի:

«ՔՈՐՈՆԱ» ԺԱՀՐԻ ԻՏԱԼԻՈՅ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ ԱԶԳԵՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿՐՆԱՅ ՇԱՏ ԼՈՒՐՁ ԸԼԼԱԸ»

Կ'ԸՍԷ ԻՏԱԼԻՈՅ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ

Իտալիոյ վարչապետ Ճուզեփէ Զոնթէ յայտնեց, որ Նոր «Ջորոնա» ժաիրին ազդեցութիւնը շատ ուժեղ կրնայ ըլլալ երկրին տնտեսութեան վրայ: «Ռոյթըրզ» կը հաղորդէ, որ ան այս մասին ըսած է լրագրողներուն:

Ներկայիս մենք հաւանական կը համարենք բացասական հետեւանքները տնտեսութեան համար, սակայն առայժմ չեն կրնար նախատեսել՝ ինչ տեղի պիտի ունենայ», ըսած է Զոնթէ: Վերջին տուեալներուն համաձայն, Իտալիոյ մէջ «Ջորոնա» ժաիրով վարակւածներու թիւը հասած է 229-ի, իսկ մահացածներունը՝ 6-ի:

Չիւաստանի մէջ «Ջորոնա»-ի զոհերուն թիւը բարձրացաւ 2663-ի, իսկ վարակուածներուն թիւը 77.658-ի: Իրանի մէջ «Ջորոնա» ժաիրի զոհերուն թիւը բարձրացաւ 15-ի: Զարաւային Ջորեայի մէջ ժաիրով վարակուածներուն թիւը 60-ի հասաւ, Զուէթի մէջ՝ 8-ի, Պահրէյի մէջ՝ 8-ի, երեկ հաղորդուեցաւ Օմանի եւ Աւստրիոյ մէջ եւս վարակման մեկական պարագայի մասին: Ֆրանսայի առողջապահութեան նախարար Օլիվիէ Վերան յայտարարեց, որ երկրիրին մէջ բոլոր անոնք, որոնք «Ջորոնա» ժաիրով ախտորոշուած էին, ապաքինած են: Առողջ ապահութեան

համաշխարհային կազմակերպութեան տուեալներով՝ Ֆրանսայի մէջ արձանագրուած են 12 պարագաներ, որոնցմէ մէկը մահացած է:

«Ֆրանսայի տարածքին այլեւ «Ջորոնա» ժաիրով հիւանդանալու դէպքեր չկան... ժաիրը այլեւս չի տարածուիր: Վերջին հիւանդը, որ Լիւնի հիւանդանոցը կը գտնուեր, բուժւած է: Ան այլեւս վարակիչ չէ, ուստի կրցած է վերադառնալ տուն», ըսած է Վերան:

Իրանի առողջապահութեան փոխնախարար Իրաժ Զարիտոնի երեկ յայտնեց, թէ «Ջորոնա» ժաիրով վարակուած է:

ՓՈՄՓԷՕ ԻՐԱՔԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՀԵՏ ՔՆՆԱՐԿԱԾ Է ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԴԻՒՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԵԴՐՈՆՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՅԸ

Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարար Մայք Փոմփեօ Իրաքի վարչապետի պաշտօնակատար Թուֆիք Ալլաուիի հետ հեռաձայնային զրոյցի մը ընթացքին քննարկած է միջին արեւելեան երկիրներու մէջ ամերիկացի դիւնազետներու եւ ամերիկեան կեդրոններու պաշտպանութեան հարցը: «Ֆրանս 24» կայքը կը հաղորդէ, որ այս մասին յայտնած է Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարարութիւնը:

Միջին Արեւելքի մէջ իրավիճակը սրեցաւ դէկտեմբերի վերջատրութեան, Սուրիոյ եւ Իրաքի մէջ ֆըզպալլայի ջոկատներ խմբաւորման դիրքերուն դէմ ամերիկեան յարձակումներէն ետք: Խմբաւորման անդամները հակադարձեցին՝ Պաղատտի մէջ ամերիկեան դեսպանատան դէմ յարձակումով, որմէ ետք ալ ամերիկեան բանակի յատուկ գործողութեան ընթացքին Պաղատտի միջազգային օդակայանին մօտ սպաննուեցաւ իրանեան «Ջուսոս» ջոկատի հրամանատար Զասեմ Միւլեյմանին եւ իրաքեան շիի ժողովրդային աշխարհագորի փոխղեկավար Ապտեյմահտի Մուհանտէր: Միացեալ Նահանգներ զանոնք մասնակից կը նկատէ դեսպանատան դէմ յարձակումի կազմակերպման:

«Արտաքին գործոց նախարարը ընդգծած է Իրաքի պատասխանատուութիւնը դիւնազետներու, ամերիկեան եւ Դաշնակից ուժերու եւ կեդրոններու պաշտպանութեան համար», ըստած է արտաքին գործոց նախարարութեան հաղորդագրութեան մէջ:

Կը Նշուի, որ ամերիկեան դիւնազիտութեան պետն ու Իրաքի վարչապետի պաշտօնակատարը քննարկած են նաեւ Իրաքի մէջ արտասահմանային խորհրդարանական ընտրութիւններու թեման, իրաքցի ջիւրտերու հետ հարցերու լուծումը, շիի բնակչութեան իրաւունքներու պաշտպանութիւնը, երկրին մէջ բարեփոխումները, ժողովրդավարութեան ամրապնդումը եւ

ցուցարարներու իրաւունքներու պաշտպանութիւնը:

Շաբաթ օր քաղաքական ազդեցիկ գործիչ եւ Իրաքի շիի բնակչութեան հոգեւոր ղեկավարներէն Մուքթատա Սատըր սպառնացած էր Պաղտատի փողոցները իրաւիլներ իր միլիոնաւոր կողմակիցները, եթէ խորհրդարանը այս շաբաթ վստահութիւն չյայտնէ Ալլաուիի կառավարութեան: Վերջինս խոստացած է, որ իր կառավարութեան նկատմամբ վստահութեան քուէէն անմիջապէս ետք իր կառավարութիւնը պիտի սկսի ցուցարարներու եւ ապահովական ուժերու անդամներու սպանութիւններու հետաքննութեան, ինչպէս նաեւ ազատ պիտի արձակէ «խաղաղ ցուցարարները»: Ան նաեւ յայտարարած է, որ միջոցներու պիտի ձեռնարկուին Իրաքի մէջ ազատ արտակարգ ընտրութիւններ կատարելու համար:

Իրաքի մէջ ցուցարարները հոկտեմբեր 2019-ի սկիզբէն ի վեր շարունակուող բողոքի ցոյցերու ընթացքին կը պահանջեն կառավարութեան հրաժարականը, փտաժութեան, անգործութեան դէմ պայքար, կեանքի պայմաններու բարելաւում:

Բողոքի ցոյցերուն ընթացքին բախումներու եւ անկարգութիւններու իբրեւ հետեւանք արձանագրուած է աւելի քան 600 զոհ, վիրաւորուած է շուրջ 50 հազար անձ:

«ԹԱԼԷՊԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐ ՊԻՏԻ ԿՆՔԵՄ, ԵԹԷ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՅԱԶՈՂԻՆ»

Կ'ԸՍԷ ԹՐԱՍՓ

Միացեալ Նահանգներու նախագահ Տանըլտ Թրամփ յայտարարեց, որ աֆղանական Թալեպան շարժումին հետ խաղաղութեան համաձայնագիր պիտի կնքէ, եթէ բանակցութիւններով կարելի ըլլայ վերջ տայ 18-ամեայ Աֆղանիստանի պատերազմին:

Թրամփ եռօրեայ այցելութեամբ Զնկլաստան մեկնելէ առաջ Սպիտակ տան մէջ լրագրողներուն յայտնեց. «Ամերիկեան ուժերը 19 տարիէ ի վեր Աֆղանիստան կը գտնուին, եւ կը տեսնենք, որ Թալեպաններու ղեկավարները կ'ուզեն համաձայնութեան հասնիլ, մենք եւս կ'ուզենք»:

Ամերիկեան վարչակազմը անցեալ ամիս յայտարարած էր, թէ մինչ Աֆղանիստանէն ամերիկեան ուժերու հեռացման կը պատրաստուին, Թալեպան շարժումին հետ սկզբունքային համաձայնութիւն գոյացուցած է յարձակումները նուազեցնելու՝ ճամբայ հարթելու համար խաղաղութեան համաձայնութեան մը:

«ՏԱԿԱԻՆ ՍՈՒՐԻՈՅ ՇՈՒՐՁ . . . »
Շարունակուած Ա. Էջէն
«Յոռեգոյն պարագային մենք կրնանք Փութինի հետ հանդիպիլ աւելի կանուխ մեր կողմէ որոշուած օրը՝ 5 մարտին: Մենք կարելիութիւն պիտի ունենանք դուրս գալու հեռաձայնային զրոյցներու շրջանակէն եւ հաղորդակցելու դէմ առ դէմ», ըսաւ ան:
«Նախագահ Վլատիմիր Փութինի հետ համաձայնած ենք հանդիպիլ ամէնէն ուշը՝ 5 մարտին: Բանակցութիւններու վայրը կրնայ ըլլալ Պուլիք կամ Անգարան: Ատիկա Նշանակութիւն չունի: Փութինի հետ բանակցութիւններուն ընթացքին պիտի շարունակենք քննարկել Իտլիպի ճամբու քարտեք: Պիտի քննարկենք եւ պիտի վերացնենք նկատելի թերութիւնները», Նշեց Էրտողան:
«Մենք չենք կրնար անուշադրութեան մատնել Իտլիպի մէջ Պաշշար Ասատի կողմակիցներուն սադրանքները եւ մեր սահմաններու մօտեցող գաղթականներու ալիքը», ըսաւ Թուրքիոյ նախագահը՝ աւելցնելով, որ Ռուսիան Իտլիպի մէջ աշխուժ աջակցութիւն կը ցուցաբերէ «Ասատի վարչակազմին»:
Էրտողան Ազրպեյճան մեկնելէ առաջ Անգարայի մէջ յայտնեց, որ այսօր ռուսական պատմութիւրակութիւն մը պիտի հասնի Թուրքիա՝ քննարկելու համար Իտլիպի կացութիւնը:
Թուրքիոյ նախագահը նաեւ յայտարարեց, թէ Լիպիոյ մէջ երկու թուրք զինուորներ սպաննուած են:
«Առաջին հերթին պէտք է կարգաւորել Իտլիպի մէջ տեղի ունեցածը: Այդ թեման կը քննարկենք բարձր մակարդակով: Բացի Վ. Փութինի հետ երկխօսութենէն, սուրիական թեման կը քննարկեն նաեւ յատուկ ծառայութիւններու ներկայացուցիչներն ու պաշտպանութեան նախարարները: Ռուս-թրքական բանակցութիւններու օրակարգին վրայ է նաեւ լիպիական թեման: Խալիֆա Զաֆարը Արաբական Միացեալ Եմիրութիւններուն դրածուն է: Յաւօք, Ռուսիան եւս Լիպիոյ մէջ ներկայ է 2500 զինեալներով: Գումարը կը տրամադրէ Ապու Տապին», ըսաւ Էրտողան:
Զբմնլին երկէ յայտարարեց. «Ռուսիան ներկայիս Սուրիոյ հարցով Ֆրանսայի, Գերմանիոյ եւ Թուրքիոյ հետ քառակողմ վեհաժողով գումարելու գծով աշխատանք չի տանիր: Ներկայիս Ռուսիոյ եւ Թուրքիոյ նախագահներուն միջեւ երկկողմանի հանդիպումի մը մասին խօսք չկայ, կը քննարկենք բազմակողմանի հանդիպումի մը կայացման կարելիութիւնը»:
Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Մերկլեյ Լաւրով ՄԱԿ-ի Մարդկային իրաւանց խորհուրդի նիստի ընթացքին մերժեց Իտլիպի մէջ ահաբեկիչներուն հետ զինադադար հաստատելու առաջարկները՝ Նշելով. «Հիւսադադարը կը քաջալերէ ահաբեկիչներուն գործողութիւնները, կ'ոտնահարէ միջազգային օրէնքը, եւ անձնատուութիւն է»:
«Դժուար է հասկնալ Իտլիպի կացութեան քննարկումին ընթացքին աւագակներուն հետ զինադադարի համաձայնութիւններ կնքելու վերաբերող յորդորները», Նշեց ռուսական դիւնազիտութեան պետը:

ՈՒՒԶՐԲՏԸ ՊԱՐՏՈՒԵՑԱԻ . . .

Շարունակուած 9-րդ էջէն

Երկրորդ մրցումը, որ աւարտեցաւ երկարաձգումէն ետք, եղաւ Զլիվլետն Զաւալիի՞ր - Մայեմի Դիթ հանդիպումը՝ ի նպաստ հիւրընկալ կազմին՝ Զաւալիիզի, 125-119 արդիւնքով:

Եութա Ճեզ 131-111 արդիւնքով պարտուեցաւ իր հիւրէն՝ Ֆենիքս Սաւգէն: Տոնվան Միչել (Ճեզ) Նշանակեց 38 կէտ:

Տալպսի մէջ Մաժըրիքս, 139-123 արդիւնքով յաղթեց իր հիւրին՝ Մինետրթա Վուլվիլի: Այս վերջինէն Տ'անճելօ Ռասլը Նշանակեց 29 կէտ:

Դիուսթընի մէջ Ռոքեթթ 123-112 արդիւնքով յաղթեց իր հիւրին՝ Նիւ Եոքը Նիքսին: Յաղթական կազմէն Ճէյմս Զարտեն Նշանակեց 37 կէտ: